

Täysistunto

Maanantai 20.12.2021 klo 18.40—20.52

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 230/2021 vp

Toimenpidealoite TPA 5/2021 vp

Valiokunnan mietintö StVM 37/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 37/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Avaan yleiskeskustelun. Edustaja Laiho, olkaa hyvä, esittelypuheenvuoro.

Keskustelu

18.40 **Mia Laiho kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelemme tässä hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta. Tässä ehdotetaan, että tartuntatautilakiin lisätään väliaikaisesti uusi 48 a §, jossa säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden ja potilaiden suojaamisesta covid-19-taudilta. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa kaikissa tehtävissä, joihin liittyy lähikontaktin aiheuttama tartuntariski covid-19-taudin vakaville seuraamuksille alttiille asiakkaille tai potilaille, saisi tämän mukaan käyttää vain erityisestä syystä henkilöä, joka ei ole osoittanut, että hänellä on rokotuksen tai enintään kuusi kuukautta aikaisemmin sairastetun, laboratoriovarmistetun taudin antama suoja covid-19-tautia vastaan. Työntekijä, joka ei lääketieteellisistä syistä voi ottaa rokotetta, voi osoittaa suojan covid-19-tautia vastaan todistuksella hänelle enintään 72 tuntia ennen työvuoroon saapumista tehdyn covid-19-testin negatiivisesta tuloksesta. Tässä myös ehdotetaan säädettäväksi työnantajan oikeudesta käsitellä terveystietoja ja toiminnasta tilanteessa, jossa työntekijä ei täytä säädettyjä edellytyksiä.

Tämän esityksen tavoitteena on suojata erityisesti covid-19-taudin vakaville seurauksille alttiiden, sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja käyttävien asiakkaiden ja potilaiden henkeä ja terveyttä. Tämän mukaan säätelyllä olisi mahdollista lisäksi turvata sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön terveyttä ja työturvallisuutta sekä osaltaan turvata myös riittävien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuutta. Esityksessä on erikseen vielä korostettu — itse asiassa perustuslakivaliokunnan lausunnossa mainitaan — että kyse ei ole pakollisesta rokotuksesta.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää esitettyä sääntelyä perusteltuna ja sen tavoitteita erityisen tärkeinä. Myös perustuslakivaliokunta toteaa, että ehdotetulle sääntelylle on selvästi hyväksyttävät perusteet. Sosiaali- ja terveysvaliokunta yhtyy myös perustuslakivaliokunnan näkemykseen siitä, että ehdotetussa sääntelyssä on kyse velvollisuudesta varmistaa, että säännöksissä tarkoitetuille potilas- ja asiakasryhmille annettavissa palveluissa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2021 vp

käytetään vain sellaista henkilöä, jolla on suoja covid-19-tautia vastaan. Asiakkaiden ja potilaiden sekä henkilöstön hengen ja terveyden suojeleminen sekä terveydenhuoltojärjestelmän toimintakyvyn säilyttäminen epidemian aikana ovat sosiaali- ja terveysvaliokunnan näkemyksen mukaan erittäin painavia perusteita ehdotetun 48 a §:n säätämiseksi.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta korostaa, että tartuntatautilaki sisältää jo nyt säännökset sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijältä edellytettävästä rokotesuojasta. Vaikka ehdotettu sääntely eräiltä osin poikkeaa 48 §:n sääntelyssä, ei nyt ehdotettu sääntely peruslähtökohdiltaan säädä uudenlaista velvoitetta, vaan jo aiemmin työntekijältä on voitu katsoa edellytettävän rokotesuojaa tehtävissä, jotka liittyvät muiden henkilöiden hengen ja terveyden suojaamiseen. Valiokunnan näkemyksen mukaan kuitenkin ehdotetulla väliaikaisella säätelyllä lähtökohtaisesti täsmennetään sitä, että tämä jo voimassa olevaan lainsäädäntöön perustuva velvoite on työntekijällä meneillään olevan epidemian torjumiseksi myös covid-19-tautiin liittyen.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan saaman selvityksen mukaan voimassa olevan 48 §:n soveltamiseen liittyy epäselvyyttä erityisesti siitä, voidaanko tämän pykälän nojalla edellyttää rokotesuojaa muiden kuin 2 momentissa mainittujen tartuntatautien osalta. Myös ylempien laillisuusvalvojien näkemykset ja ratkaisukäytäntö ovat olleet osittain ristiriitaisia, ja sen takia on katsottu tämä esitys perustelluksi. Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää tärkeänä, että nykyisessä epidemiatilanteessa sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön rokotesuojasta säädetään selkeästi ja siten, ettei työnantajan oikeudesta edellyttää rokotesuojaa ole epäselvyyttä. Valiokunta pitää näin ollen ehdotettua sääntelyä perusteltuna.

Sääntely ei rajoittuisi pelkästään sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden tehtäviä hoitavaan henkilöstöön, vaan se koskisi perustelujen mukaan myös esimerkiksi sellaisissa siivous- tai ruokahuollon tehtävissä toimivia henkilöitä, jotka tehtäviään hoitaessaan voisivat aiheuttaa asiakkaalle tai potilaalle tartuntariskin ollessaan hänen kanssaan samassa tilassa tai huoneessa. Valiokunta toteaa, että säännöksen sanamuodon mukaan vaatimus kohdistuu nimenomaisesti tehtäviin, joihin liittyy lähikontaktin aiheuttama tartuntariski.

Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä on myös poikkeukset covid-19-taudilta suojatun henkilökunnan käyttöön, eli tämän ehdotetun 48 §:n mukaan työnantaja voi erityisestä syystä käyttää asiakkaiden ja potilaiden kanssa työskentelyyn henkilöä, jolla ei ole riittävää suojaa covid-19-tautia vastaan. Tämmöiseen poikkeustilanteeseen voisi olla erityisenä syynä se, jos on merkittävä puute, eli että ei ole saatavilla vaatimukset täyttävää henkilöä nopeasti tai ylipäänsä saatavilla, mutta tätä kohtaa pitää käyttää kuitenkin erittäin korkealla kynnyksellä.

Valiokunta painottaa myös, ettei läpäisytartuntojen riskin vuoksi suojavarusteista, hygieniatoimista tai testauksesta oireiden tai altistuksen ilmetessä ole perusteltua tinkiä silloinkaan, kun henkilöstöllä on rokotusten tai sairastetun taudin suoja.

Ehdotetun esityksen mukaan henkilön, jolla on terveydellinen, lääketieteellinen syy sille, ettei hän voi ottaa covid-19-rokotetta, tulisi käydä testissä niin, että hänellä on osoittaa enintään 72 tuntia aikaisemmin otetun covid-19-testin negatiivinen tulos, ja nämä lääketieteellisen syyn takia tarvittavat testit työn vuoksi ovat maksuttomia. [Mika Niikko: Hyvin rajattuja!] Valiokunta huomauttaa kuitenkin, että hallituksen esityksen mukaisen sääntelyn esitetään olevan voimassa vuoden 2022 loppuun, kun taas 58 k §, joka säätää testien maksuttomuudesta, on voimassa vain kesäkuun loppuun. Sen takia valiokunta pitää tärkeänä, että lääketieteellisestä syystä rokottamattomalle henkilölle mahdollistetaan maksuton

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2021 vp

covid-testaus koko nyt ehdotetun sääntelyn voimassaolon ajan ja että valtioneuvosto tarvittaessa sitten varmistaa tämän sääntelylisäyksen.

Lääketieteellinen syy henkilön rokottamattomuudelle arvioidaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ohjeistuksen mukaisesti. Tällainen syy voisi olla esimerkiksi harvinaisen allerginen reaktio tai aiemmasta rokotteesta saatu sydänlihastulehdus. Työntekijällä tulee olla perusteltu selvitys siitä, että hän ei voi sitä rokotetta ottaa.

Lääketieteellisistä syistä rokottamattomien työntekijöiden covid-testauksen tavoitteena on pienentää näiden henkilöiden hoidettavilleen tai muulle henkilökunnalle aiheuttamaa tartuntariskiä ja mahdollistaa heidän työnsä. Valiokunta korostaa myös, että jos lääketieteellisestä syystä rokottamatta jäänyt työntekijä ei halua osoittaa covid-19-suojaa säännöllisellä testaamisella, työnantajan tulee kohdella häntä yhdenvertaisesti muusta syystä rokottamattomien henkilöiden kanssa. [Mika Niikko: Ristiriitainen esitys!]

Arvoisa puhemies! Jos työntekijällä ei ole riittävästä covid-suojaa, työnantajan on tarjottava työntekijälle muuta työsopimuksen mukaista työtä tai, jos tällaista ei ole tarjolla, muuta sopivaa työtä. Jos sopivaa työtä ei ole tarjolla tai työntekijä ei suostu sitä vastaanottamaan, työnantajalla ei ole ehdotetun säännöksen perusteella työnteon estymisen ajalta palkanmaksuvelvoitetta, ellei toisin ole sovittu. Covid-19-suojan puuttuminen ei kuitenkaan muodosta työnantajalle työsopimuslain mukaista irtisanomisperustetta.

Valiokunta korostaa muun työn tarjoamisen ensisijaisuutta työntekijän aseman turvaamiseksi, ja sanottakoon vielä, että työnantajan työntarjoamisvelvollisuus on laaja, [Puhemies koputtaa] se on voimassa koko työnteon estymisen ajan ja se koskee kaikkea työntekijälle, virkamiehelle ja viranhaltijalle sopivaa työtä.

Arvoisa puhemies! Ihan muutama sana vielä tähän loppuun. Valiokunta painottaa, että covid-19-taudin vakaville seuraamuksille alttiiden sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden ja potilaiden turvaamiseksi ehdotetun 48 a §:n mukaisissa tilanteissa ja tehtävissä työntekijöiden testauksen tulee tapahtua palvelujärjestelmän vastuulla luotettavasti osoitetussa paikassa. [Puhemies koputtaa] Valiokunta nosti esille myöskin sen, että olisi järkevää jatkossa myöskin testauspaikkoja laajentaa ja mahdollisten rokotteiden antamiseen selvittää apteekin mahdollisuutta. Valiokunta... [Puhemies koputtaa]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt kiitoksia esittelystä.

Joo, kyllä, kiitos. — Ja tähän on jätetty yksi vastalause. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Mari pois. — Edustaja Turtiainen, olkaa hyvä.

18.52 **Ano Turtiainen vkk:** Arvoisa puhemies ja hyvät kollegat! Tein vuoden alkupuolella toimenpidealoitteen ja jätin sen 2. päivä helmikuuta eduskunnalle käsiteltäväksi. Aloitteessa ehdotin, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin tartuntatautilain ja erityisesti sen 48 §:n selkeyttämiseksi niin, että pakkorokotuksia ei kansalaisille eikä terveydenhoitohenkilökunnalle suoriteta sen perusteella eikä myöskään minkään muunkaan lain, esimerkiksi valmiuslain, perusteella. Siis jätin tuon aloitteen eduskunnalle yli kymmenen kuukautta sitten, ja vasta nyt toissa viikolla aloitteeni otettiin käsittelyyn ja juuri tämän hallituksen mielettömän pakkorokotusesityksen yhteydessä. Tietenkin sote-valiokunta tyrmäsi aloitteeni,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2021 vp

mutta mitä muuta siltä olisi odottanut, sillä koko valiokuntahan koostuu edustajista, jotka ovat lobanneet näitä piikityksiä.

Siksi esitänkin nyt, että eduskunta hyväksyy toimenpidealoitteeni 5/2021.

Myöskään perustuslakivaliokunta ei nähnyt tässä hallituksen esityksessä mitään ongelmaa, eli jopa tämän talon tärkeimmän valiokunnan jäsenille sote-henkilökunnan rokottaminen pakolla on vain läpihuutojuttu. Pakko kysyä teiltä jokaiselta näiden rokotteiden puolesta puhujalta: Miksi te ette ole puoltaneet esityksiäni, joissa vaadin näiden rokoteaineiden sisältöjen tutkimista? Miksi? Siis miksi?

Hyvät kollegat, minä olen miettinyt, milloin tämä läsnämme oleva hulluus loppuu ja mikä on se asia, joka pakottaisi tämän hulluuden lopettamaan. Oletteko te miettineet? Voi hyvinkin olla, että koko terveydenhuolto romahtaa tästä maasta, ja se voi, hyvät kollegat, tapahtua juuri nyt, jos te hyväksytte tämän hallituksen esityksen. Ehkä hyvä niin. Ehkä se pakottaa meidät toimimaan, sillä teillä ei ymmärrys muuten riitä lopettamaan tätä hulluutta. Tämä selvisi minulle täällä tänään, kun kuuntelin teidän puheitanne edellisessä istunnossa.

Lisäksi te olette jo niin syvällä tämän maan korruptiossa, että teillä ei ole enää paluuta totuuden tielle, ennen kuin te totaalisesti avaatte sydämenne hyvälle ja siten irtaudutte kaikesta siitä, mitä te nyt edustatte. Jos te ette palaa noudattamaan perustuslakia, niin se päivä on lähempänä kuin uskottekaan, kun kansa ottaa sen vallan, joka sille kuuluu. [Mika Niikko: Vaaleissa vai missä?] Te ette pakolla tätä kansaa ohjaile. Kenenkään ei pidä noudattaa perustuslakimme vastaisia lakeja tai säädöksiä, joista tämä hallituksen esitys on räikeä esimerkki.

Olen maininnut tässä salissa jo monta kertaa, että tätä maata johdetaan sen ulkopuolelta. Miten muuten te selitätte sen, että tässä maassa toteutetaan parhaillaan täysin samaa hulluutta kuin mitä koko maailmassa? Kysymys on siis maanpetoksesta. Teitä kaikkia johdetaan ulkoa, vai väitättekö, että median lietsoma perusteeton pelkoporno ei muka ohjaisi teitä?

Toissa viikolla mainitsin täällä salissa sanan ”kansanmurha”, ja sitäkin on täällä pöyristelty. Mitä muuta se on kuin kansanmurha, jos ihmisiä rokotetaan pakolla ja samaan aikaan sairaalat täyttyvät rokotehaittapotilaista ja valtavasti noussut ylikuolleisuus täyttää ruumisluoneet? Kertokaa, pöyristelijät, mitä muuta se on. Minä veikkaan, ettei mene kauaa siihen, kun maanpetokseen ja kansanmurhaan syyllistyneet luikkivat pakoon tästä maasta. Jo 80-luvulla käveltiin perustuslakimme yli silloisten puliveivareiden toimesta, ja siksi laittomuus on päässyt täällä valtaan. Hyvät kollegat, te jatkatte edelleen tuota laitonta veivamista. Epäjumalienne palvominen on jo sillä tasolla, että te ette pelkästään pilkkaa perustuslakiamme vaan te yritätte kävellä jo Jumalankin lakien yli. Siksi useimpien rakkaus on kylmentynyt. Tähän hetkeen osuvat hyvin myös Jeesuksen sanat: ”Minä en ole koskaan teitä tuntenut; menkää pois minun tyköäni, te laittomuuden tekijät.”

Arvoisa puhemies! Kaiken tämän laittomuuden keskellä toivotan silti oikein hyvää joulua ja Jumalan siunausta kaikille. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Niikko, olkaa hyvä.

18.58 **Mika Niikko ps:** Arvoisa puhemies! Pidän hallituksen esitystä hoitohenkilökunnan koronarokotevelvollisuudesta erittäin ongelmallisena. Se ei koskisi ainoastaan riskiryhmään kuuluvien potilaiden hoitajia vaan myös kaikkia niitä henkilökunnan jäseniä, jotka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2021 vp

ovat kontaktissa näihin hoitajiin. Tämä laajentaa rokotevelvollisuuden piiriin tulevien henkilöiden määrää merkittävästi. Käytännössä tämä voi koskea kaikkia niitä 55 000:tä sosiaalialalla työskentelevää henkilöä, jotka ovat kosketuksissa toisiinsa ja joilla ei ole rokotteen antamaa suojaa, mitä hallitus peräänkuuluttaa.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa yhtenä perusteluna käytetään sitä, että rokotus ”voi edistää epäsuoran suojan syntymistä”. Siis saattaa edistää. Siis oikeasti, mitä tässä meidän talossamme oikein tapahtuu, kun näin heikolla perustelulla lakeja aletaan säätämään? Erityisen merkittävää on, että omikronvariantin vaikutusta ei huomioida lainkaan. Asiantuntijat vaikuttavat olevan yksimielisiä siitä, että se läpäisee rokotesuojaa ja tarttuu herkemmin kuin esimerkiksi deltavariantti. Pelkällä rokotteella tätä epidemiaa ei torjuta, ja rokotteet suojaavat ensisijaisesti rokotettua itseään. Siksi muita keinoja tulisi ottaa käyttöön.

Perussuomalaiset ovat esittäneet rokotepakon sijaan hoitajien pikatestaamista ennen työvuoroa. Tästä meillä on näyttöä aikaisemmassa hallituksen esityksessä. Testaaminen antaa noin 50 prosentin suojan, jos sitä verrataan rokotteeseen, silloin, kun testaus tehdään kerran viikossa. Mikäli se tehdään useammin, se prosentti on suurempi. Vastaavasti 2—3 kuukauden päästä rokote suojaaa henkilöä enää huomattavasti vähemmän kuin tämä testaamisen antama prosenttiosuus.

Myös perustuslakivaliokunta kiinnittää lausunnossaan huomiota siihen, että myös henkilöstön testaaminen olisi mahdollinen keino vähentää tartuntariskiä. Antigeenitestien tarkkuus ei ole sata prosenttia, mutta ei sitä ole rokotteenkaan teho. Silti rokotteiden ottamiseen painostetaan, pelotellaan ja nyt myös pakotetaan. Testivaihtoehtoa ei suostuta edes harkitsemaan hoitohenkilöiden osalle vaihtoehtona rokotteelle.

Hallituksen esityksen mukaan valiokunnan mietinnössä mainitaan seuraavasti: ”Antigeenikorona-testien käyttö voi strategian mukaan hyödyttää epidemian hallintaa, mutta samalla on tiedostettava niihin liittyvä vähäisempi herkkyys ja arvioitava mahdollisen väärän negatiivisen tuloksen aiheuttama riski.”

Arvoisa puhemies! Tässä puhutaan sellaista kieltä, että annetaan ymmärtää, että antigeenitesti ei ole luotettava. Seuraava lause kuitenkin jatkaa samaa pohdintaa: ”Strategian mukaan mahdollisuuksia käyttää kotitestejä esimerkiksi työpaikkojen tai oppilaitosten terveysturvallisuuden parantamiseksi tulee lisätä.” Seuraavassa lauseessa tyrmätään tämä epäluulo antigeenitestiä kohtaan.

Arvoisa puhemies! Valiokunta pohti tätä antigeenitestiä enemmänkin tätä mietintöä tehdessään. Valiokunta painottaa, että palvelun järjestäjän vastuulla on lisätä luotettavuutta esimerkiksi itse tehtävien kotitestausten kautta. Täällä halutaan, että sitä kotitestausta lisätään. Tämä antigeenitestien väheksyntä tässä yhteydessä — se, että hallitus ei halua ottaa niitä käyttöön vaihtoehtona rokotteelle — on perusteeton. Tässä annetaan ymmärtää, että ikään kuin hoitajat eivät osaisi itse tehdä tätä antigeenitestiä työpaikallaan ennen työvuoron alkua. Täällä puhutaan kotona testaamisesta, joka on ongelmallista, ei luotettavaa. Olin toivonut rehellisempää suhtautumista hoitoalalla oleviin ihmisiin. Nämä 55 000 henkilöä, jotka ovat vailla tätä hallituksen vaatimaa rokotesuojaa, ovat niitä henkilöitä, jotka ovat lähes kaksi vuotta eturintamassa taistelleet tämän kansan terveyden hyväksi. He ovat altistaneet itsensä tälle virukselle eivätkä ole siitä valittaneet, ja nyt kiitokseksi heille tarjotaan työsuhteen päättymistä viimeisenä keinona.

Tämä ei, arvoisa puhemies, ole millään tasolla hyväksyttävää. Rokote ei estä varmuudella tartuttamista, joten testaamisella saavutettaisiin sama, jollei jopa parempi, suojauste-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2021 vp

ho riippuen testaamisen tiheydestä. Näin hoitajien perusoikeuksiin ei tarvitsisi kajota. Tämä on perussuomalaisten vaihtoehto. Perusoikeuksien ydinaluetta on oikeus yhdenvertaisuuteen, oikeus henkilökohtaiseen vapauteen, keholliseen koskemattomuuteen sekä oikeus toimeentulon hankkimiseen. Hallituksen esitys kajoaa näihin kaikkiin olettamuksen perusteella. Olettamuksen, jonka mukaan terve ihminen on sairas, vaikka siitä ei ole mitään näyttöä. Olettamuksen, jonka mukaan rokotettu ihminen on terve, vaikka siitä ei ole mitään näyttöä. Jos tämä ei riko yhdenvertaisuuden periaatetta, niin mikä rikkoo, arvoisa puhemies?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

19.05 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Aion käyttää muutaman puheenvuoron, ja yritän nostaa niissä eri asioita. Nyt ensin haluan kertoa kuitenkin huoleni siitä, että tämä hoitajien velvoittava rokottaminen, jota kansanomaisesti kutsutaan pakkorokottamiseksi, tuo meidän yhteiskuntaamme suuria jännitteitä, ja minä pelkään, että se rampauttaa terveydenhuoltomme toiminnan.

Arvoisa puhemies! Ihan ensimmäisenä haluan käsitellä asiaa perustuslain näkökulmasta, ja tuossa hallituksen esityksen 226 yhteydessä jo luin täältä, että valtiosääntö turvaa ihmisarvon loukkaamattomuuden, kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia, ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä ja ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan, terveydentilankaan takia. Perustuslaissa on myös seuraavat kohdat: ”Jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Julkisen vallan on huolehdittava työvoiman suojelusta. Julkisen vallan on edistettävä työllisyyttä ja pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus työhön.” 19 §: ”Jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon.” Ja sitten on perustuslaissa omaisuuden suojasta seuraavasti: ”Jokaisen omaisuus on turvattu.” Se jatkuu: ”Omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen täyttä korvausta vastaan säädetään lailla.”

Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on siis hallituksen esitys HE 230 eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta, ja tartuntatautilakiin ehdotetaan väliaikaista uutta pykälää, jolla sosiaali- ja terveystalouden työntekijöiltä voitaisiin edellyttää koronarokotusta. Sote-alan työntekijöiden koronarokotuspakko tulisi voimaan mahdollisimman pian. Tähän liittyen perustuslakivaliokunta sai viime torstaina valmiiksi lausuntonsa sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön rokotesuojasta. Valiokunnan mukaan lakiehdotus on perustuslain mukainen, ja minun mielestäni se ei ole.

Koen kansanedustajana velvollisuudekseni tuoda saliin ne perustellut huolet, joita tämä perustuslakivaliokunnan päätös on herättänyt jopa suomalaisten korkeakoulutettujen valtiosääntöasiantuntijoiden keskuudessa. Itä-Suomen yliopiston sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskön johtaja ja valtiosääntöoikeuden dosentti Pauli Rautiainen kirjoitti torstaina 16.12. Perustuslakiblogissa hyvin kriittiseen sävyyn perustuslakivaliokunnan lausunnosta ja erityisesti siitä, ettei rokottamattomille hoitajille olisi pahimmillaan palkanmaksuvelvollisuutta: ”Perustuslakivaliokunta ei siis nähnyt tämän momentin nostavan esiin minkäänlaisia perusoikeuskysymyksiä. Näin siitäkkin huolimatta, että säännöksen avulla ihmistä estetään elättämästä itseään työllä (työsuhde ei siis katkea vaan vain palkanmaksu) ja työnteon näin estyessä työntekijän toimeentuloa ei turvataisi työttömyysturvalain mukaisilla etuuksilla. Hänestä ei tule palkanmaksun keskeytyessä työtöntä tai työkyvytöntä, jolloin hän sinkou-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2021 vp

tuu perustuslain 19.2 §:ään kiinnittyvän perusturvajärjestelmän läpi suoraan perustuslain 19.1 §:ään kiinnittyvälle vähimmäisetuudelle eli toimeentulotuella, joka on, kuten hallituksen esityksessä todetaan, viimesijaisena turvana sille säädettyjen edellytysten täyttyessä käytettävissä. Näihin edellytyksiin kuuluu se, etteivät toimeentulotukilaskelmassa huomioitavat varat riitä elämiseen. Toisin sanoen ihmisen on ensin kulutettava oma varallisuutensa itsensä elättämiseen ennen kuin toimeentulotukihana avautuu. Onko todella niin, että työsuhteisessa työssä itsensä elättävän ihmisen tiputtaminen tällä tavoin perusturvajärjestelmän läpi toimeentulotuella ei nosta esiin ainuttakaan perusoikeuskysymystä? Vai onko niin, että perustuslakivaliokunta on epäonnistunut tehtävässään ja jättänyt arvioimatta mitä merkittävimmän perusoikeuskysymyksen, joka on ollut aivan sen nenän edessä? Onko valiokunta tehnyt näin, koska sen kuulemat asiantuntijat ovat myös tehneet näin?”

Tuo on kieltämättä rajua tekstiä. Huomionarvoista on se, ettei Rautiaisen arvostelu rajoitu vain viimeisimpään perustuslakivaliokunnan lausuntoon vaan hänen mukaansa valiokunnan perustuslakikontrolli on horjahdellut jo aikaisemmin. Erityisesti koronaan ja koronapassiin liittyvät lausunnot saavat kuulla blogissa kunniansa. Syitä hän löytää valiokunnan itsensä lisäksi myös valiokunnan saamista asiantuntijalausunnoista.

Arvoisa puhemies, hyvät edustajakollegat! Olen äärimmäisen huolissani — toistan: äärimmäisen huolissani. Ei tätä valtiosääntöasiantuntijan kirjoitusta voi jättää huomiotta keskustelussa. Haluaisinkin kysyä hallituksen ministereiltä: oletteko ollenkaan tietoisia tästä perustellusta kritiikistä, jota ehdotettu laki ja koko prosessi on saanut osakseen? Ei tämä voi näin mennä, että hoitajien tai muiden sairaalassa työskentelevien henkilöiden palkanmaksu katkaistaan. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Ronkainen, olkaa hyvä.

19.12 **Jari Ronkainen ps:** Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä on käytännössä kyse koronapassin laajentamisesta koronan vaikutuksille alttiiden potilaiden ja asiakkaiden kanssa työskentelevään sote-henkilökuntaan. Hallitus on ottamassa askelia, joiden myötä koronapassista tulee yhä enemmän painostamisen ja pakottamisen keino. Sote-alan työntekijöitä painostetaan koronarokotteen ottamiseen siten, että sen vaihtoehdoksi on muodostumassa jopa työnsä menettäminen — siis tilanteessa, jossa julkinen sektori kärsii osaavien sote-alan ammattilaisten työntekijäpulasta.

Nyt länsimaisen oikeusvaltion keskeisiä periaatteita ja arvoja ollaan heittämässä romukoppaan. Koronarokotteen tulisi olla jokaisen henkilökohtainen ja punnittu päätös. Kaikilla rokotteilla ja muilla lääketieteellisillä toimenpiteillä on seurauksensa, hyötynsä ja haittansa. Hyödyn tai haitan ei pidä kuitenkaan olla yhteiskunnan keinotekoisesti luoma, sellainen, joka sallii tai kieltää osallistumisen yhteiskunnan normaalitoimintoihin.

Riskiryhmien oikeus saada turvallista hoitoa, mihin liittyy myös sote-henkilöstön rokottaminen, on toki tärkeää. Se ei silti voi kävellä yli eikä olla suurempi kuin jokaisen ihmisen henkilökohtainen valinnanvapaus koskien rokotetta ja ihmisen omaa kehoa. Ketään ei voi vaatia tai edellyttää ottamaan mitään vierasta ainetta kehoonsa, vaan ratkaisujen tulee aina perustua vapaaseen tahtoon.

Olen itse suojannut itseni kahdella rokotteella ja otan kolmannenkin, kun se vaan on mahdollista. Rokottaminen on kuitenkin ollut tietoinen päätökseni ennen kuin mistään koronapassista oli edes puhetta. Olin uskossa, että päätös oli jokaiselle vapaaehtoinen silloin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2021 vp

ja on myös jatkossa. Yhteiskunnan rokotuskattavuuden nostaminen on hyvä päämäärä mutta ei pakon tai painostamisen vaan juuri vapaaehtoisuuden kautta. Hoitohenkilöstössä rokotuskattavuus on jo hyvä, noin 90 prosenttia. Kattavuus on siis parempi kuin väestössä keskimäärin. Yleisvaaralliset tartuntataudit on Suomessa saatu hävitettyä kansallisten rokotusohjelmien avulla. Ei niihinkään ole tarvinnut pakottaa tai luoda malleja, joilla rokotamattomia olisi kohdeltu eri tavalla.

Perustuslakivaliokunta on arvioinut hallituksen esityksen eikä löytänyt siitä perustuslain vastaista. Kuitenkin haluan painottaa tässä yhteydessä perustuslain yleisiä periaatteita. Jokaisella on oikeus henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen, yksityiselämän suojaan sekä työhön ja elinkeinoon.

Ainoa takuu potilasturvallisuudelle on hoitohenkilöstön testaaminen ja sen todentaminen, että henkilö ei kanna virusta. Markkinoille laajemmin saapuneet pikatestit mahdollistavat entistä laajemman ja tarkemman seulonnan. Nyt on keskustelussa liikaa rakennettu sellaista kulissia, että koronapassin kanssa olisimme ikään kuin turvassa ja pystyisimme toimimaan arjessa ilman, että olisimme uhka muille. Koronapassi ei kuitenkaan itsessään suojaa ketään. Lukijapäätteen vihreä valo ei automaattisesti merkitse sitä, etteikö passin haltija kantaisi tai tartuttaisi virusta. Koronapassi ei ole siitä mikään todiste. Koronapassi tuudittaa pahimmillaan ihmiset väärään turvallisuudentunteeseen. Tartuntoja on tällä hetkellä ennätyksellisen paljon yli 83 prosentin kaksoisrokotuskattavuudesta huolimatta. Erityisesti omikronvariantti näyttää tarttuvan niin rokottamattomille kuin rokotetuillekin. Entä jos rokotettu ei edes huomaa kantavansa virusta? Eikö silloin rokotettu ole vaarallinen rokottamattomalle eikä päinvastoin? Paras suoja riskiryhmille on heidän oma rokottamisensa ja henkilökunnan tiivis testaaminen. Koronapassin käyttäminen ja sen laajentaminen työpaikoille uhkaa ja jakaa kansakuntaa tavalla, joka ei voi olla edullinen pandemian hallinnan kannalta tai mitenkään muutenkaan. Tästä syystä en voi tukea hallituksen esitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Juuso, olkaa hyvä.

19.18 **Kaisa Juuso ps:** Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten valiokuntaryhmä jätti vastalauseen tähän hallituksen esitykseen. Me emme kannata esitystä, jolla painostetaan sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijät ottamaan rokote, ja esitämme tilalle tehokkaampana keinona tartuntojen leviämisen estämiseksi työntekijöiden testaamista ennen työvuoron alkua pikatesteillä.

Nostan tästä vastalauseesta muutamia kohteita. Tämä on sen verran pitkä, että en ehdi ihan kaikkea lukea.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa todetaan, että arviolta noin 55 000 sote-alalla työskentelevää on vailla suojaa covid-19-tautia vastaan. Noin 31 000 on sellaisia, joilla ei ole ensimmäistäkään rokotetta eikä sairastetun taudin antamaa suojaa.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä toteaa, että hallituksen esityksen mukaisen lainsäädännön toteutuminen esitetystä muodossaan vaarantaa terveydenhuollon kantokyvyn, voi johtaa poikkeusolojen julistamiseen eikä edes tosiasiallisesti vähennä asiakkaiden ja potilaiden riskiä saada tartunta hoiva- tai hoitotyössä, kun virusmuunnosten yleistyessä läpäisytartuntojen todennäköisyys kasvaa myös rokotettujen työntekijöiden keskuudessa eikä rokotettuja tai taudin aikaisemmin sairastaneita työntekijöitä esityksen mukaan testata säännöllisesti. Tämän lisäksi asiakkailta ja potilailta on mahdollisuus saada tartunta hei-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2021 vp

dän luonaan vierailevilta henkilöiltä, joilta ei edellytetä rokotesuojaa, ei edellytetä todistusta sairastetusta taudista tai negatiivista testitulosta.

Esitetty lainsäädäntö on edellä esitetyin perusteluin keskeisiltä osin puutteellinen eikä johda sille esitettyjen tavoitteiden toteutumiseen, vaan on käytännössä ainoastaan keino painostaa sosiaali- ja terveysalan työntekijöitä pakkorokotuksiin.

Tosiasiallisesti kuitenkin ainoa käytännössä toimiva tapa minimoida tartuntariski ja varmistaa, ettei töihin tule sairastuneita henkilöitä, on henkilökunnan testaaminen jokaisen työvuoron alussa. Kyse ei ole koko sosiaali- ja terveysalan henkilöstöstä, vaan niistä henkilöistä, työntekijöistä, jotka työskentelevät hauraiden asiakkaiden ja potilaiden parissa. Erityisesti tästä syystä esityksen tavoitteisiin pääsemiseksi testausvaihtoehto olisi perusteltu, ja pikatestien käyttöönottoa tulisi kiirehtiä.

Pikatestien käyttö mahdollistaisi huomattavasti suuremmat testausmäärät, kun testituloksia ei tarvitse analysoida laboratoriossa. Ministeriö tarkastelee pikatestauksen hyötyjä varsin tarkoitushakuisesti ja suppeasta näkökulmasta, koska pikatestissä saatu positiivinen testitulos olisi tietenkin syytä varmentaa laboratoriossa PCR-testillä. Pikatestien käyttö ei itsessään vaaranna muun terveydenhuollon testustoiminnan saatavuutta, mutta voisi merkittävästi vähentää läpäisytartunnan saaneiden rokotettujen työntekijöiden aiheuttamia tartuntatapauksia.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten valiokuntaryhmä katsoo, että hallituksen esityksen mukaiseen sääntelyyn liittyvät työntekijän terveystietojen suojaa koskevat ongelmat ovat merkittäviä eikä niihin ole valiokuntakäsittelyssä vastattu asianmukaisella tavalla. Apulaistietosuojavaltuutettu on linjannut, että esitettyä säännöstä olisi arvioitava suhteessa tietosuojasetuksen 88 artiklaan ja esityksen mukaisesta sääntelystä olisi notifioitava komissiota artiklan 3 kohdassa todetusti. Mietinnössä ei ole otettu kantaa notifiointiin lainkaan, ja ilmeisesti se onkin tarkoitus jättää tekemättä.

Asiantuntijakuulemisessa SAK ja JHL katsoivat, että työterveyshuollon roolia ei ole huomioitu riittävällä tavalla. Perussuomalaisten valiokuntaryhmä yhtyy esitettyyn näkemykseen ja toteaa, että työntekijän terveydentilaa koskevia yksityiskohtaisia tietoja ei ole perusteltua käsitellä työterveyshuollon ulkopuolella.

Samoin ongelmaksi muodostuu vuokrahenkilön asema ja sen valvominen, koska Valviralla ei ole toimivaltaa valvoa henkilöstövuokrausyrityksiä.

Perussuomalaisten esittämä vaihtoehtoinen toimintamalli, jossa kaikki työntekijät testattaisiin työvuoron alussa, paitsi vähentäisi tartuntariskiä merkittävästi hallituksen esittämää sääntelyä enemmän myös ratkaisisi keskeisiltä osin tietosuojaan liittyvät ongelmat. Kun työntekijän työkyvyn arviointi tehtäisiin pelkästään negatiivisen tai positiivisen testituloksen perusteella, ainoa valvonnan kohde ja kirjattava tieto olisi testitulos, eikä työntekijän muuta terveydentilaa olisi tarpeen arvioida. Tällöin työntekijän yksityiselämän suojaa ei loukattaisi tarpeettomasti.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä pitää erikoisena ja perusteettomana mietinnössä esitettyä näkemystä siitä, että hallituksen esityksen mukaisen lainsäädännön toteutuessa tilanteessa, jossa työnantajalla olisi velvollisuus etsiä rokottamattomalle työntekijälle muuta työtä, katsottaisiin työntekijän työnteon estyneen työntekijästä itsestään johtuvasta syystä tilanteessa, jossa tällaista muuta työtä ei ole saatavilla, ja palkanmaksu voitaisiin keskeyttää tällä perusteella.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten valiokuntaryhmä katsoo, että hallituksen esityksen 3 momentti on ristiriidassa työsopimuslain kanssa ja johtaa kohtuuttomaan tilanteeseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2021 vp

seen siltä osin kuin se sisältää mahdollisuuden keskeyttää palkanmaksu ilman lomauttamista, koska velvollisuus etsiä korvaavaa työtä on työnantajalla, ja mikäli työnantaja ei tällaista työtä kykene osoittamaan, tilanne ei johdu työntekijästä. Tämäkin toimintatapa viittaa siihen, että hallituksen esityksen tosiasiallinen tavoite on aiheuttaa tilanne, jossa sosi-aali- ja terveysalan työntekijät pakotetaan rokottautumaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Berg, olkaa hyvä.

19.25 **Kim Berg sd:** Arvoisa puhemies! Alkuun on hyvä muistuttaa taas, että tässähän ei ole kyse pakkorokottamisesta. Jo nyt tietyissä työtehtävissä edellytetään tiettyjä rokotteita silloin, kun hoidetaan hauraita potilaita, ja tarkoituksena on tällöin suojata näitä potilaita. Ketään ei tulla pakottamaan rokotetta ottamaan, ketään ei viedä väkisin piikille. [Kaisa Juuson välihuuto — Mika Niikko: Entäs ne työpaikat?] Kun käydään tätä keskustelua tästä, niin on hyvä myös huomioida tätä.

Tässä on illan aikana käyty minun mielestäni hyviä keskusteluita, ja jokaisessa on hyvin nostettu esille se, että tällainen vastakkainasettelu ei ole hyvä tällaisissa vakavissa asioissa. [Mika Niikon välihuuto] Näissä tilanteissa, mikäli työntekijä ei rokotetta halua ottaa, mikä on täysin mahdollista, työntekijä pyritään siirtämään toisiin tehtäviin, kuten jo nyt tällä hetkellä toimitaan tietyissä työtehtävissä tiettyjen rokotteiden osalta.

Tärkeää mielestäni on tässä kokonaisuudessa nyt se, että niitä työntekijöitä, jotka terveydellisistä syistä eivät voi niitä rokotteita ottaa, ei tule missään nimessä missään tilanteessa syrjiä. Heitä ei voi asettaa huonompaan asemaan eikä varsinkaan huonompaan asemaan niiden kanssa, jotka omasta tahdostaan eivät halua rokotteita ottaa. Heillä tulee olla testauksen lisäksi myös omasta tahdosta mahdollisuus siirtyä toisiin tehtäviin kuten niillä työntekijöillä, jotka omasta tahdostaan jättävät rokotteen ottamatta. Tämä on todella tärkeätä, että tämä huomioidaan siellä työnantajan toimesta. [Mika Niikko pyytää vastauspuheenvuoroa] Olen sitä mieltä, että heidän osaltaan ei missään nimessä tule myöskään palkanmaksua keskeyttää, mikäli tulee sellainen tilanne, että he eivät voi omissa työtehtävissään jatkaa.

On myös erittäin tärkeää, että erityisistä syistä rokottamattomien käytön yhteydessä työnantaja varmistaa työntekijöiden terveysturvallisuuden. Tässä tilanteessa muun muassa koronatestien käyttö, pikatestien käyttö, olisi mielestäni hyvä keino varmistaa se, että työntekijät ovat terveysturvallisia jatkamaan töissä. Mitä tulee näihin pikatesteihin ja testaamiseen, niin on hyvä huomioida se, että tämä testaaminen ei suojaa näitä testattuja työntekijöitä koronaepidemiaan sairastumiselta. Millään rokotteella ei ole sadan prosentin suoja, sekin on hyvin tullut ilmi tässä tämän päivän keskustelussa, mutta sen me kaikki tiedämme, että tutkitusti sen suoja on kuitenkin selvästi parempi kuin rokottamattomilla. Mikäli lähdetäisiin siitä, että hoitohenkilökunta testattaisiin ennen jokaista työvuoroa, niin jos rokotekattavuus ei olisi kuitenkaan tarpeeksi korkealla tasolla, on näillä rokottamattomilla työntekijöillä selkeästi korkeampi riski itse sairastua koronavirukseen ja tätä myöten myös tartuttaa sitä virusta eteenpäin, ja tämä on hyvä huomioida.

Pikatestien hyödyntäminen sellaisissa tilanteissa, missä näistä erityisistä syistä joudutaan rokottamattomia työntekijöitä käyttämään jatkossa myös niissä työtehtävissä, missä hoidetaan muun muassa riskiryhmään kuuluvia potilaita, olisi mielestäni ehdottomasti kannatettavaa, ja jotta voidaan varmistaa kaikkien työntekijöiden terveysturvallisuus,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2021 vp

työnantaja voisi näissä tilanteissa esimerkiksi pikatestata nämä kyseiset työntekijät ennen työvuoron alkamista.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

19.30 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Näissä koronapassin ja rokotevelvoitteen kaltaisissa toimissa tuntuu, että oltaisiin säätämässä näitä asioita sellaisella oletuksella, että puhuttaisiin rokotteesta, joka todella estää sen sairauden saamisen tai levittämisen näiden rokotettujen henkilöiden osalta. Kun verrataan tätä koronarokotetta vaikka näihin muihin rokotteisiin, joita hoitohenkilökuntaa veloitetaan tietyissä olosuhteissa, kuten hyvin tiedämme, ottamaan, niin ne rokotteethan ovat vakiintuneita. Ne estävät sen sairauden, ne eivät ole väliaikaisella myyntiluvalla olevia rokotteita niin kuin nämä koronarokotteet, eli ei niitä oikeastaan voi pitää analogisina keskenään.

Se, mihin sen sijaan on analoginen tämä säätely hoitajien tai hoitohenkilökunnan tai laajemminkin sairaalahenkilökunnan rokotusvelvoitteesta, on se, että tähän käytännössä, kuten aiemmissa puheenvuoroissa muistaakseni edustaja Ronkainen totesi, on rokotepassin laajentaminen sosiaali- ja terveysalan työpaikoille. Siitähän tässä tosiasiallisesti on kysymys. Tämä menettely on täysin analoginen rokotepassin kanssa. Nyt tullaan siihen, että kun perustuslakivaliokunta aikaisemmin on arvioinut rokotepassin käyttöä, niin on todettu, että se ei ole ongelmallinen, jos se kohdistuu sellaisiin palveluihin, jotka eivät ole välttämättömiä, mutta niissä lausunnoissa muistaakseni on jo valmiiksi todettu, että tiettyjä ongelmia voi olla siinä, jos rokotepassin säätelyä laajennetaan työpaikoille, ja nythän sitä tosiasiallisesti ollaan laajentamassa työpaikoille. Toki hallituksella on lausuntokierroksella laajemminkin laajennuksen esitys, mutta tässä jo tosiasiallisesti tehdään sosiaali- ja terveysalan suhteen hyvin suuri laajennus tästä koronarokotteesta eikä pelkästään sille hoitohenkilökunnalle, jonka rokotaminen on hoidollisista syistä välttämätöntä, vaan käytännössä tämä kyllä tullaan tällä esityksellä laajentamaan ja hyvin laajasti kattamaan koko henkilökunta. Tätä puolta kyllä mielestäni kannattaisi seurata tarkemmin tämän esityksen kenties toteutuessa ja puuttua ilmeneviin epäkohtiin.

Sehän tässä on ongelmana, että kun se rokotteen olemassaolo, tuplarokotteen tai edes triplarakotteen olemassaolo, ei takaa sitä, että henkilö ei levitä deltavarianttia, eikä se varsinkaan takaa sitä, että henkilö ei levitä omikronvarianttia, niin tuleeko tästä vähän samanlainen tilanne, että oireettomia henkilöitä, jotka ovat oikeasti koronan kantajia, liikkuu siellä hoitohenkilökunnan joukossa, ja kun heitä ei nyt testata, kun heidän oletetaan olevan puhtaita tämän rokotteen johdosta, niin he levittävät sitä tautia tosiasiasa kuitenkin potilaisiin. Tällainen riski on aivan tosiasiallisesti olemassa, tämä läpi-infektioasia. Tämä on toinen ongelma.

Sitten toinen ongelma on se käytännön asia, jos nyt on 55 000 hoitohenkilökunnan edustajaa, jotka eivät tätä rokotetta tähän mennessä ole ottaneet. He ovat hyvin tienneet, että se on saatavilla, se ei siitä ole jäänyt kiinni. Heillä on ollut joku muu syy olla ottamatta sitä rokotetta. Poistuuko se syy sillä, että heitä käydään savustamaan ja painostamaan tällaisella lainsäädännöllä, vai poistuvatko he työmarkkinoilta? [Mika Niikko: Hyvä kysymys!] Tähänkin asiaan perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota mielenkiintoisella tavalla lausuntonsa viimeisessä kappaleessa, että pitää seurata, mitä tämä aiheuttaa perustuslain 19 §:n 3 momentin mukaiseen julkisen vallan velvollisuuteen turvata riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut, eli jos henkilökunta häviää, niin voiko yhteiskunta täyttää tämän velvoit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2021 vp

teensa ja onko sitä kautta kuitenkin lopulta perustuslain vastainen tämä esitys. Johtaako [Puhemies koputtaa] tämä tilanteeseen, joka tosiasiansa on tällainen, tätä kysyn.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kauma, olkaa hyvä.

19.33 **Pia Kauma kok:** Arvoisa puhemies! Olemme nyt säätämässä lakia, joka tarkoittaa sitä, että sen voimaan tultua vain sellainen sote-henkilö voi olla lähikontaktissa potilasiin, joka on rokottautunut tai jolla on enintään kuusi kuukautta sitten sairastettu tauti, ja tämä laki tulee olemaan voimassa ensi vuoden loppuun saakka.

Arvoisa puhemies! Olen sitä mieltä, että kun me olemme kohta melkein kaksi vuotta olleet tämän koronapandemian kynsissä, me olemme koko ajan joutuneet tekemään sitä harkintaa, mitkä ovat oikeasuhtaisia toimenpiteitä, jotta me pystymme suojaamaan erityisesti kaikkein heikoimmassa asemassa olevia ihmisiä. Minun mielestäni tämä laki, jota me juuri nyt käsittelemme, on erittäin hyvä juuri siinä mielessä, että me suojaamme niitä kaikkein heikoimmassa asemassa olevia: vammaisia, vauvoja, syöpäsairaita, niitä, joilla vastustuskyky on alentunut. Tietenkin tässä suhteessa olemme hyvin tarkalla korvalla sosiaali- ja terveysvaliokunnassa kuunnelleet perustuslakivaliokunnan kantoja, koska siellä on myöskin arvioitu sitten sitä oikeasuhtaisuutta, sitä, voidaanko tällaista vaatia ja mihin seurauksiin se johtaa. Mutta nythän tässä kävi niin, että perustuslakivaliokunta ikään kuin antoi tälle siunauksensa. Me voimme edetä tämän lain kanssa, ja se ei ole perustuslain vastainen.

Mielestäni se on hyvä myöskin siinä suhteessa, että emme voi puhua rokotuspakosta, vaan työnantajanhan on järjestettävä työsopimuksen mukaista muuta työtä, tai jos ei ole tarjolla muuta työtä työsopimuksen puitteissa, sitten jotain muuta sopivaa työtä, mitä on. Jos sitten sitäkään ei jostain syystä pystytä ottamaan vastaan, meillä on tietysti sosiaaliturva eli toimeentulotuki, jota tässä tilanteessa voi sitten hakea. [Mika Niikko: Tervemenoa sossun luukulle vaan!]

Olen erityisen tyytyväinen siitä, että tässä mietinnössä vielä otimme kantaa siihen, [Mika Niikko: Sekö on kokoomuksen linja?] että rokotuskattavuutta kannattaa lisätä ja tehdä myöskin toimenpiteitä sen mukaan, elikkä myöskin työterveyshuolto otetaan laajemman hyödyntämisen piiriin ja mahdollisuuksien mukaan myös apteekkien hyödyntämistä selvitetään ja ne otetaan mukaan. Itse pidän tärkeänä sitä, että me koko ajan seuraamme sitä, mihin tämän koronapandemian kanssa olemme menossa esimerkiksi sen suhteen, miten nämä eri virusvariantit käyttäytyvät. Voi olla, että jossakin vaiheessa joudumme toteamaan sen, että sen lisäksi, että henkilöllä on kaksi tai kolme rokotusta, vaadimme myöskin sitten sen testin ottamista esimerkiksi päivittäin. Voi olla, että joudumme menemään siihen.

Tässä tilanteessa, arvoisa puhemies, tämä on erittäin hyvä laki, ja olen tyytyväinen siitä, [Puhemies koputtaa] että ministeri on sen tänne tuonut.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

19.36 **Sari Tanus kd:** Arvoisa herra puhemies! Käsittelemme siis hallituksen esitystä tartuntatautilain muuttamisesta niin, että henkilökunnalla, joka työskentelee nimenomaan koronan vakaville seuraamuksille erityisen alttiiden potilasryhmien kanssa, tulisi olla joko sairastettu koronatauti tai täysi rokotesuoja.

Ihmettelen hallituksen kiirettä tuoda tässä joulun alla tällaista esitystä, ja monen muunkin tartuntatautilain muutosesityksen yhteydessä perustuslakivaliokunta on moneen ker-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2021 vp

taan kiinnittänyt huomiota siihen, että käsittelylle tulisi olla riittävä aika. Istuntosalissa on kuultu hyviä puheenvuoroja monien teidän osalta, jotka olette tehneet työtä siellä sosiaali- ja terveysvaliokunnassa. Itse sain tämän mietinnön aivan hiljakkoin käsiini, ja olen sitä nyt tässä selaillut ja kuunnellut huolella teidän puheenvuorojanne.

Hallituksen esityksellä on tarkoitus nimenomaan vakaville seuraamuksille alttiiden sosiaalihuollon asiakkaiden ja terveydenhuollon potilaiden hengen ja terveyden suojaaminen minimoimalla heidän riskiään saada covid-19-tartunta heidän kanssaan lähikontaktissa työskenteleviltä henkilöiltä. Kun selailin tätä mietintöä, jotenkin tuli sellainen tunne, että onko tässä käytetty minkä verran tietoa ja lähteitä edellisistä virusvarianteista. Me tiedämme, että rokotteet eivät ole antaneet deltavariantillekaan täyttä suojaa, ja vielä vähemmän nyt omikronvariantille, joka leviää hurjaa vauhtia. Asiantuntijoiden mukaan ei kaksi eikä edes kolme rrokotusta anna suojaa sille, etteikö sitä omikron-tartuntaa voi saada ja myös edelleenkin levittää. Me tiedämme kaikki, että rokotesarja — mikä se sitten onkaan, tällä hetkellä suositellaan kolmea rrokotetta — suojaa hyvin vakavalta taudilta rrokotteen ottanutta itseään mutta ei anna suojaa sille, etteikö voi saada virusta, kantaa sitä ja tartuttaa eteenpäin.

Sen takia itse terveydenhuollon ammattilaisena kyllä pohdin hyvinkin vahvasti, että nyt kun tällaista velvoitetta oltaisiin antamassa terveydenhuollon henkilökunnalle ja muun muassa esimerkiksi siistijöille, siivoojille ja niin edelleen, niin kuin täällä luetellaan, onko tämä rrokotesuoja ollenkaan riittävä tässä tilanteessa, jossa me tiedämme, että omikron leviää niin vahvasti, jos me ajattelemme todella niitä hauraita potilaita ja potilasryhmiä, joille koronavirustartunta voi olla kohtalokas.

Itse ajattelen, että tässä olisi tullut hallituksen esityksessä ja mietinnössä kiinnittää enemmän huomiota riittäviin suojavarusteisiin, muun muassa hyviin, laadukkaisiin maskeihin ja niitten käyttämiseen ja muihin toimenpiteisiin. Sen lisäksi kyllä mietin, että yksiköissä pitäisi todellakin arvioida sitä, että testataan henkilökunta ennen työvuoroa. Terveydenhuollon henkilökunta ottaa potilailta monenlaisia näytteitä, joten toki näitä pikanäytteitä henkilökunta osaa ottaa myös esimerkiksi työvuoroon mentäessä, uskoisin, ihan riittäväällä ammattitaidolla.

Jo silloin kun hallituksen esitystä käsiteltiin, siellähän tuli luku, ei 55 000 vaan noin 16 000 terveydenhuollon ammattilaista, joista arvellaan, että he eivät syystä tai toisesta voisi ottaa rrokotetta, ja jäin miettimään — mistään en löytänyt sellaista lukua — kuinka moni tästä 16 000 työskentelee sellaisessa yksikössä, jossa todella on näitä hauraita ja vakaville koronataudin seuraamuksille alttiita potilaita. Mistään ei löytänyt sellaista lukua. En tiedä, onko teillä valiokunnassa ollut sitä esillä. Sitten toisaalta mietin, että kun me tiedämme, että terveydenhuoltohenkilökunnasta yli 80, jopa yli 90 prosenttia on rrokotettuja jo tällä hetkellä, niin todellakin kuinka monta hoitohenkilökuntaan kuuluvaa sellaista, jolla ei olisi rrokotteen antamaa osittaista suojaa, on todella työskentelemässä näissä yksiköissä. Mielestäni nämä olisivat ihan relevantteja tietoja, kun arvioidaan näitä... [Mika Niikon välihuuto] — Kyllä, ja nimenomaan tämä lähikontaktin aiheuttama tartuntariski olisi seuraava, mihin olisin tullut.

Toisaalta THL:hän on tänne asti tuonut esitystä, että lähikontakti olisi tilanne, jossa on yli 15 minuuttia samassa suljetussa tilassa. No me tiedämme omikronin ja deltavariantin myötä, että se voi tarttua todella paljon pienemmässäkin ajassa, mutta jäin miettimään, kuinka paljon tämmöistä epämääräisyyttä tähän hallituksen esitykseen liittyy esimerkiksi siinä, mikä on todella se lähikontakti, ja kun sitten täällä toisaalta puhutaan myös esimer-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2021 vp

kiksi siivoojista tai ruokahuollon tehtävissä toimivista, niin jos vie ruuan potilaalle, niin siinä ei varmasti 15:tä minuuttia mene, ellei jää syöttämään. Että tähän jää kyllä tosi paljon semmoista tulkinnanvaraa, kun jää miettimään ihan konkreettisesti, mitä se erilaisissa yksiköissä voisi tarkoittaa.

Samaten mietin sitten tätä tilannetta, että syystä tai toisesta henkilö ei voi ottaa rokotetta: Tässä ensinnäkin sanoisin, että näkisin, että oikean tiedon lisääminen ja pelkojen ja uhkakuvien asianmukainen karsiminen ja sillä tavalla ahdistuksen ja pelon lievittäminen monessa tilanteessa olisi myös tärkeää. Ja uskon, että rokotekattavuus henkilökunnan keskuudessa vielä kasvaa. Mutta sitten on heitä, jotka syystä tai toisesta eivät voi ottaa rokotetta — täällä mainitaan vain vakava allerginen reaktio tai esimerkiksi sydänlihastulehdus, mutta mietin sitten heitä, joilla on esimerkiksi perhepiirissä puoliso tai lapsi tai lähisuvussa joku, joka on saanut rokotteista vakavan haitan ja on niin kuin todellista pelkoa, arkuutta, aivan niin kuin perusteltua, ja näkisin, että kyllä lääkärin ammattietiikkaan kuuluu ja myös esityksessä pitäisi antaa väljyyttä siihen, että lääkärin tulee voida arvioida, missä muissa tilanteissa on aivan perusteltua ja syytä puoltaa jonkun henkilökuntaan kuuluvan rokottamattomuutta.

Kello tuossa rientää, mutta näissä aatoksissa myös mietin sitä ongelmallisuutta, että työnantaja voisi nyt ilman työntekijän suostumusta saada näitä tiettyjä tietoja, ja sitten mietin pieniä yksiköitä, [Puhemies koputtaa] joissa ei ehkä korvaavaa toista työtä ole tarjolla ja joissa voisi tulla palkanmaksun evääminen. [Puhemies: Kiitoksia!] Että tässä on monia ongelmakohtia. [Mika Niikon välihuuto] Ja näkisin kyllä tämän pikatestauksen arvioimisen sellaisena tilanteena, jota pitäisi tähän tuoda. Liian paljon epäkohtia. [Mika Niikko: Hyväksyykö kristillisdemokraatit tämän?]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kyllönen, olkaa hyvä.

19.44 **Merja Kyllönen vas:** Arvoisa herra puhemies! Kyse on tosiaankin lainsäädännöstä, jossa suojataan hauraimmassa ja heikoimmassa asemassa olevien asemaa ja säädetään pykälä, joka varmistaa sen, etteivät rokottamattomat työskentele terveydentilaltaan kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien kanssa. Täytyy muistaa, että sote-alan työntekijöistä jo noin 90 prosenttia alkaa olla rokotuskattavuuden piirissä ja pieni osa on siitä joukkueesta heitä, jotka eivät ole ottaneet rokotusta. Asiantuntijakuulemisissa nousi esille, että noin 30 000 rokottamatonta, joista noin puolet voi tulla ottamaan rokotteen ja puolet voi jäädä tämän rokotuskokonaisuuden ulkopuolelle. Edustaja Tanuksen esille nostama 16 prosenttia oli arvio heistä, jotka eivät aio ottaa tai pohtivat sitä rokotusta siitä näkökulmasta, että he eivät ottaisi sitä lainkaan.

Oikeudellista arviointia on tehty, päinvastoin kuin ehkä täällä on annettu ymmärtää. Kun punnitaan tätä sääntelyä perusoikeusnäkökulmasta, niin perustuslain 22 §:ssä säädetyn perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien turvaamisvelvoitteen näkökulmasta on perusteltua rajoittaa henkilön perustuslain 6, 7, 10 ja 18 §:ssä säädettyjä perusoikeuksia, jotta voitaisiin parhaalla mahdollisella tavalla suojata erityisen haavoittuvassa asemassa olevien ja covid-19-taudin vakaville seuraamuksille alttiiden henkilöiden henkeä ja terveyttä. Samalla suojeltaisiin myös sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa työskentelevien henkilöiden terveyttä sekä työturvallisuutta.

Ehdotettavalle sääntelylle on olemassa perusoikeusjärjestelmän kannalta erittäin painava peruste. Sääntelyllä turvattaisiin covid-19-taudin suhteen erittäin haavoittuvassa ase-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2021 vp

massa olevien asiakkaiden ja potilaiden henkeä ja terveyttä. Ehdotetulla sääntelyllä on mahdollista turvata perustuslain 22 §:n edellyttämällä tavalla julkisen vallan toimesta perustuslain 7 §:n 1 momentissa turvattu jokaisen oikeus elämään, perustuslain 19 §:n 1 momentissa säädetty jokaisen oikeus välttämättömään huolenpitoon, sekä 19 §:n 3 momentissa säädetty julkisen vallan velvollisuus turvata riittävät terveyspalvelut ja edistää väestön terveyttä. [Mika Niikko: Ja 18 pykälä!] — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Koponen, Noora pois-sa. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

19.47 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Nyt käsittelemme käytännössä roko-tuspakkoa. Farmasia-alan ihmisenä ja lääkepuolella työtä apteekissa tehneenä pidän kyllä rokotuksia erittäin tärkeinä, mutta rokotuspakkoa en kuitenkaan kannata.

Aletaan miettiä tätä asiaa siltä kantilta, että on tietysti tärkeää turvata hauraita potilaita ja tammöisiä. On tärkeää, että saadaan kiinni ne ihmiset, jotka kantavat sitä koronaa, että he eivät tartuttaisi sitä toisiin. Nythän on tilanne semmoinen, että kun on saanut rokotukset, niin se ei välttämättä tietenkään estä sitä, etteikö korona tarttuisi heihin. Mutta voi olla sillä tavalla, että piilevänä tartuttaakin tietämättään toisia henkilöitä, jotka ovat sitten vaikka muutoinkin vakavasti sairaita, ja sehän ei tietenkään ole hirveän hyvä asia. Sen takia tes-taus on äärettömän tärkeää.

Perussuomalaiset ovat sosiaali- ja terveysvaliokunnassa esittäneetkin, että emme kannata hallituksen esitystä, jolla painostetaan sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijät otta-maan rokote, vaan sen sijaan me olemme tilalle esittäneet vähän tehokkaampaa keinoa tar-tuntojen leviämisen ehkäisemiseksi: työntekijöiden testaamista juuri ennen työvuoron al-kua pikatesteillä. Kaisa Juuso on tehnyt tämän esityksen täällä. Kannatan hänen tekemään-sä esitystä. Siitä myös vielä jatkossakin keskustelemme.

Jos ei tiedetä hoitajan tilannetta, todellakin nykytilanne on semmoinen, että jos sairastaa koronaa ja käy sairaalassa tai vastaavissa paikoissa töissä ja ei tavallaan jää kiinni siitä, että sairastaa sitä koronaa, niin todella se tilanne voi olla niin hassun tuntuinen, että jos vaikka lähtee ulkomaille reissuun, niin vasta siinä vaiheessa, kun ihminen käy koronatestissä, jää kiinni, että on sairastunut koronaan. Jotenkin tuntuu kummalliselle, että ei turvata sairaa-lassa sitä tilannetta, että nämä sairaat ihmiset saisivat suojan, että olisi mahdollista, että otettaisiin kiinni se henkilö, joka nyt sairastaa, niin että osattaisiin välttää muita tartuntoja.

Ja totta kai pitää nyt ihmetellä tätä asiaa, että eikö oikein terveydenhuollon ihmisiin luoteta täysin, koska on arveltu, että kotitestit ja muut tammöiset terveydenhuollon tekemät testit itselleen eivät olisi luotettavia. Jotenkin kummastelen kyllä tätä, jos me eduskunnas-sakin saamme nämä testit tehdä ennen kuin tulemme tänne töihin. Jos me osaamme kerran ne testit tehdä, niin totta kai nyt ammattilaiset, terveydenhuollon ihmiset, osaavat ne todel-la tehdä. Pitäisi kyllä enemmän kunnioittaa terveydenhuollon ammattitaitoa.

Tosi valitettavaa on tämä rokotepakon esille tuominen, mutta tärkeämpänä pitäisin sitä testausta, niin kuin perussuomalaiset ovat pitäneetkin. Testaus, testaus ja testaus — se on tärkeää.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Niikko, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2021 vp

19.50 **Mika Niikko ps:** Arvoisa puhemies! On hienoa, että täällä on sosiaali- ja terveysvaliokunnan hallitusjäseniä paikalla keskustelemassa tämän mietinnön sisällöstä, ja nyt kun tämä ollaan hyväksymässä näine kaikkine karvoineen, on pakko nostaa tästä esille tosiasiota, mistä te olette vaienneet. Tosiasiassa se vanha sanontahan menee niin, että kenen leipää syöt, sen lauluja laulat, ja hallituksen kansanedustajien on laulettava tätä laulua, vaikka se ei ehkä kaikilta osin ole sellainen, mitä te itse olette antaneet ymmärtää.

Edustaja Berg, sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäsen, muutama korjaus teidän äskeiseen puheenvuoroonne:

Ensinnäkin mainitsitte, että terveydellisistä syistä hoitoalan henkilökunta voi jatkaa tehtävissään ilman, että ottaa tätä covid-19-suojaa, siis jos on terveydellinen peruste. Tämä on ihan totta, mutta tosiasiassa sitä terveydellistä perustetta ei saa juuri kukaan. Hallituksen esityksessä mainitaan nimenomaan, että ”lääketieteellinen syy henkilön rokottamattomuudelle arvioidaan esityksen perustelujen mukaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen ohjeistuksen mukaisesti”. Lisäksi täällä jatketaan näin: ”Perustelujen mukaan lääketieteelliset syyt olla ottamatta rokotusta ovat hyvin harvinaisia ja hyvin harvalla sosiaali- ja terveysdenhuollon palveluissa työskentelevällä on lääketieteellinen syy rokottamattomuuteen.” Ja sitten tässä mainitaan, mitä ne syyt voivat olla. Tällainen syy voi olla esimerkiksi, että henkilö on saanut harvinaisen vakavan allergisen reaktion rokotuksen jälkeen eikä vaihtoehtoista rokotetta ole tarjolla tai henkilö on saanut aiemman koronarokotuksen jälkeen sydänlihastulehduksen. Elikkä tässä mainitaan vain niitä henkilöitä, jotka ovat saaneet ensimmäisen rokotteen jälkeen vakavia, erittäin vakavia oireita. Muita tämä ei koske. Kaikki muut, jotka ovat ottamatta rokotetta — ne 31 000 henkilöä, jotka eivät ole ensimmäistä ottaneet — tämä ei koske heitä. Ette tässä asiassa nytten muistaneet valvoa näitten ihmisten etua, kun valmistelitte tätä lakia.

Toinen asia: Sanoitte, että palkanmaksua ei saa keskeyttää ja pitää antaa toinen vaihtoehtoinen työpaikka ja pitää löytää tällainen toinen tehtävä talosta. No hallituksen esitys sanoo näin: ”Jos työntekijällä ei ole riittävää covid-19-suojaa...”, ja sitten hypätään suoraan tähän, että eikä ole tarjolla työntekijälle muuta työsopimuksen mukaista työtä ja jos sitten ei voida osoittaa mitään muutakaan työtä, sitä ei ole tarjolla, niin tämän työntekijän osalta palkanmaksu voidaan keskeyttää. No, mitä käy ensimmäisenä mieleen itselläni, joka olen ollut työnantajan roolissa aika paljon? Jos minun työntekijäni ei halua tehdä hänelle annettua tehtävää, minähän keskeytän hänen palkanmaksunsa, jos laki antaa siihen mahdollisuuden. Ja miten käy niille, jotka ovat määräaikaisessa työsuhhteessa? No, me varmasti tiedämme, miten heille käy. Eli tämäkään ei anna heille sitä suojaa.

Sen lisäksi hallitus vielä palkitsee — sosiaalidemokraatit, vasemmisto ja muut, miten te valvoitte heidän etuaan siellä käsittelyssä, kun te tätä teitte? Te palkitsette niitä työntekijöitä vielä sellaisella lainsäädännöllä, että heillä ei ole oikeutta työttömyyskorvaukseen. Kuten edustaja Kauma täällä sanoi, heillä on oikeus sosiaaliturvaan, menkää hakemaan sosiaaliturvaa, etuuksia. Kuinka te kokoomuksessa kehtaatte kohdella näitä ihmisiä tällä tavalla?

Arvoisa puhemies! Ehkä täällä on pieni valonpilkahdus kaikille teille sosiaalialan työntekijöille, nimittäin täällä sanotaan teille näin: työnantaja voi poiketa erityisestä syystä ja ottaa teidät töihin, vaikka teillä ei ole rokotesuojaa. Tämä laki mahdollistaa niiden henkilöiden ottamisen töihin, mikäli se sairaalan tai työterveysyksikön potilastyö vaarantuu. Elikkä suomeksi sanottuna: jos ei ole riittävästi henkilökuntaa, niin tästä saa poiketa, ja tämä on se ainoa valonpilkahdus näille 55 000 työntekijälle. Jos te ette mene töihin, jos te

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2021 vp

lähdette pois työpaikalta, koko osasto jää tyhjäksi, puolityhjäksi työntekijöistä, niin minä luulen, että se työnantaja sanoo, että poiketaanpas tästä tällä erityisellä syyllä. Ja muistakaa, jos saatte tällaisen poikkeusvapauksen, että täällä sanotaan, että palkanmaksuvollisuus voidaan keskeyttää, ellei ole toisin sovittu. Nyttten kannattaa neuvotella työehtosopimukset uudelleen, elikkä käykää kysymässä työnantajalta: jos minä jatkan siitä huolimatta, kun te ensin potkitte minut pois ja pyydätte töihin, niin tehdään sopimus siitä, että palkanmaksua ei saa keskeyttää, jos päädytte toisiin johtopäätöksiin myöhemmin.

Arvoisa puhemies! Tässä on vielä monta, monta epäkohtaa, mitä sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan jäsenet eivät täällä totuudenmukaisesti kertoneet, ja niitä haluaisin vielä jatkaa hetken aikaa puheessani.

Keitä tämä covid-19-suojaus koskee? Keitä tämä velvoittaa? Täällä annettiin ymmärtää, että tämä koskettaa ainoastaan niitä työntekijöitä, jotka toimivat hauraiden henkilöiden parissa. Käytännössä annettiin ymmärtää, että vain niiden henkilöiden parissa, joilla on lähikontakti tähän asiakkaaseen tai potilaaseen, mutta hallituksen esityksessä sanotaan toisin. Edustaja Berg, täällä sivulla 5 sanotaan näin: ”Suoja covid-19-tautia vastaan olisi kuitenkin esityksen mukaan perusteltua olla myös sellaisissa tehtävissä toimivilla, jotka eivät ole suorassa lähikontaktissa asiakkaaseen tai potilaaseen mutta jotka voisivat levittää tartuntaa edelleen sellaiseen henkilöstöön, joka työskentelisi tehtävissä, joihin sisältyisi lähikontaktin aiheuttama tartuntariski covid-19-taudin vakaville seuraamuksille alttiille asiakkaille ja potilaille.” Ja sitten täällä luetellaan, että esimerkiksi tietyillä terveyskeskuksen tai sairaalan osaston henkilöstöllä tai saman sosiaalihuollon asumisyksikön työntekijöillä, ja tämä ulottuu jopa niin pitkälle, [Puhemies koputtaa] että hallituksen esityksessä sanotaan, että ”ehdotettua sääntelyä sovellettaisiin myös virkamiehiin ja viranhaltijoihin”, [Puhemies: Kiitoksia!] elikkä kaikkiin henkilöihin, vaikka he eivät olisi suorassa kontaktissa potilaisiin. [Puhemies: Aika!]

Jatketaan vähän myöhemmin sitten näistä muista epäkohdista, joita te ette ehkä ole huomanneet.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

19.57 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! Tämä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön rokotevelvoite-esitys, joka on väliaikainen, liittyy vahvasti nyt jo 48 §:n voimassa olevaan velvoitteeseen haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden hoitotehtävissä huolehtia riittävästä rokotesuojasta, ja on työnantajan velvoite tälläkin hetkellä huolehtia siitä, että henkilökunta on suojattua — siellä on tarttuvia tauteja, kuten tuhkarokko ja myös influenssa ja vesirokko, mainittu. Ja tällä lakiesityksellä on nyt haluttu täsmentää nimenomaan, että tämän yleisvaarallisen tartuntataudin osalta saadaan se velvoittavuus selkeästi siellä nostettua esille ja myöskin tarkemmin täsmennettyä, mitä se käytännössä tarkoittaa, koska tässä on ollut erilaisia tulkintoja ja epäselvyyttä, ja sen takia tämä on tuotu eduskuntaan. Ja niin kuin täällä olevasta keskustelusta kävi esille, on hyvä, että se on tuotukin ja tästä käydään keskustelua, ja se on perusteellisesti valiokunnassa myöskin käyty läpi. Kyse on siis niistä henkilöistä, jotka ovat lähikontaktissa haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, kuten vauvojen, immuunipuutteisten henkilöiden, ikäihmisten, kanssa.

Me kaikki ollaan varmaan sitä mieltä, että kun ollaan sairaita tai omainen on sairas, niin meidän pitää voida luottaa siihen, että se hoitoympäristö on turvallinen, ja myöskin siihen, että henkilökunnassa ei ole tartunnan lähteitä. Suurin osa henkilöstöstä huolehtii tästä erit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2021 vp

täin hyvin, ja haluan tässä korostaa sitä, että suurin osa sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöstä on erittäin motivoituneita ottamaan rokotteita ja suurin osa ottaa, ja itse asiassa heille on ikävää, että on sellaisia, jotka eivät sitten huolehdi tästä rokotesuojasta. Valitettavasti näitä on arviolta esimerkiksi ikäihmisten palveluissa enemmän ja myöskin voi olla henkilökohtaisena avustajana vammaisten hoidossa, jossa myös koulutustaso on usein matalampi — niin kuin on muussakin väestössä niin, että jos koulutustaso matalampi, niin tämä rokotuskattavuus on pienempi.

Mutta halusin vielä sanoa näistä haittavaikutuksista, mitä edustaja Niikko nosti esille, että kyllä ne hyvin harvinaisia ovat, ja niitä on tuolla Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen sivuilla mainittu. [Puhemies: Kiitoksia!] Mutta sen takia, että ne ovat niin harvinaisia, niitä poikkeamia on ymmärrettävästi [Puhemies: Kiitoksia, aika!] vähemmän.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Totean, että tänäänkin tässä salissa, kun äänestettiin, Koronavilkku välähti ja sen takia meillä on tämä vahva maskisuositus nyt tarkoitettu tässä salissa käytettäväksi aina, kun ollaan täällä. Toivon, että jokainen täällä tälläkin hetkellä käyttää maskia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

20.01 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Ihan ensimmäisenä haluan edustaja Bergille sanoa, että te toitte puheessanne äsken esille, että lakimuutoksessa ei ole kyse pakkorokottamisesta. Suomen lähi- ja perushoitajaliiton eli SuPerin Paavolan mukaan tämä passi tarkoittaisi käytännössä pakkorokottamista. [Mika Niikko: Oho!] Tämä on SuPerin omilla sivuilla, tai se taisi olla SuPer-lehdessä.

Arvoisa puhemies! Kun tämä asia oli lähetekeskustelussa torstaina 9.12., niin käytin silloin kuusi puheenvuoroa. Ne näkyivät tuolla minun edustajan sivullani. Silloin pidin kolme puheenvuoroa hoitajien tekemien kirjeiden perusteella ja nyt olin yllättyneet, kun sain myös kirjeen sote-yrittäjältä. Olen tarkistanut tämän yrityksen olemassaolon ja keskustellut puhelimitse tämän sote-yrittäjän kanssa ja haluan nyt lukea hänen kirjeensä.

”Turvallisuudesta ja anteeksiannosta.

Perustana hyvälle sote-palveluille on hyvinvoiva, ammattinsa osaava ja ajatteleva henkilökunta. Olen toiminut yrittäjänä sote-alalla yli 20 vuotta, ja äskenen perusta on ollut johtoajatus koko urani ajan. Siksi asiakkaamme ovat saaneet hyvää palvelua ja tulokset ovat olleet hyviä. Vuosien saatossa tiimi on kasvanut, ja nyt tiimiimme kuuluu jo toistakymmentä ammattilaista. Tällä hetkellä yrityksemme tarjoaa palveluja runsaalle määrälle asiakkaita. Arvostan asiakkaitamme niin paljon, että heille tarjotaan vain parasta. Huolehdin siis tiimini hyvinvoinnista ja turvallisuudesta niin hyvin kuin voin.

Pelko ja turvattomuus on kylvetty yhteiskuntaamme tällä hetkellä valtaa pitävien toimesta varsin tehokkaasti. Pelko tarkoittaa minulle liioiteltua pelkoa suhteessa pandemiaan. Sairauksiin tulee aina mielestäni suhtautua kunnioittavasti ja etsiä parannuskeinoja. Pandemiaa koskevassa päätöksenteossa tukeudutaan tieteelliseen tietoon, jota tuottavat lääkeyhtiöt. Yrittäjänä tiedän, että noissa yhtiössä valtaa pitävä hallitus keskittyy tulosten tekoon. Ei voi olla totta, että sama taho tienaa ja tuottaa tuon informaation.

Tänä päivänä informaatiota pandemiasta ja kokeellisista geenimanipulaatioinjektioista on saatavissa myös riippumattomilta tahoilta. Etsikää, hyvät kansanedustajat, tietoa päätöksentekoon pohjaksi. Maailmalla on eri ammattiryhmistä useita eri lääketieteen ammattilaisia, jotka tuottavat keskusteluun toisenlaisiakin näkökulmia kuin meidän rajoittunut

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2021 vp

valtamedia. Tutkikaa myös kaikille avoimia tilastoja ja ihmetelkää, miten pandemia todellisuudessa näyttäytyy.

Anteeksianto.

Minä pystyn antamaan anteeksi itselleni tietämättömyydestä aiheutetun uhan esimerkiksi parhaan kaverin kutsuessa minua murhaajaksi, kun en suostu tähän lääkeainekokeeseen. Surettaa vain, miten välejä korjataan. Sen aika on sitten joskus, kun todellisuus tästä tilanteesta alkaa aukeamaan suurelle yleisölle. Ette kai te kuvittele, että tämä jatkuu näin ikuisesti? Lääkeyhtiöille olisi tietysti hyvä, että saisivat sairaiden ihmisten lisäksi myös terveet jatkuviksi asiakkaiksi. Todella hyvä bisnes.

Niin paljon luotan ihmisten ajattelukykyyn, että näitä asioita perataan vielä. Vastuunkantajia haetaan siinä vaiheessa. Pystyn varmaan antamaan anteeksi sille sotilallekin, kun hän ase kädessä minua taluttaa pakkorokotukseen. Antakaa hänelle se sama ase, millä isäni Kannaksella aikanaan puolusti Suomea sortovallalta. No, olisihan se kornia.

Minun on sen sijaan vaikea antaa anteeksi teille, hyvät kansanedustajat, kun murskaatte Suomen perustuslain tämän liioitellun epidemian varjolla. Minne te meitä olette myymässä, ja minkälaiset bonukset odottavat? Olette ajaneet meidät uuteen maailmanjärjestykseen, mikä tarkoittaa, että minunkin on muutettava vahvoja traditioitani. Taloudellinen ja henkinen kaaos on iso. Teistä ei taida olla sen korjaajiksi. Olen vahvasti keskustalainen juuriltani ja kokoomukseen olen ollut kallellaan yrittäjyyden ajan. Tästä eteenpäin valitsen niiden seuran, jotka puolustavat henkilökohtaista koskemattomuutta. Kirkosta erosin jo. Muitakin itselleni isoja ratkaisuja tulen tekemään.

Ja nyt kun kollektiivisen pelkonne keskellä määrittelette minut foliohatuksi tai häiriköksi, voin kertoa, että minä olen se tuki ja turva, johon olet voinut täysin luottaa omien vaikeiden tilanteidesi keskellä. Olen yrittäjänä ja työnantajana nauttinut työstäni, ja sen ovat tunteneet myös asiakkaat. Pidän itsestäni huolen. Miten voisin jakaa hyvinvointia, ellen itsestäni huolehtisi? Elän tavallista elämää tiiviissä luontoyhteydessä. Kasvatan itse osan ruoastani ja olen tarkka, mitä suuhuni laitan. En esimerkiksi käytä geenimanipuloituja raaka-aineita ruoissani. Miten jumalan tähden suostuisin vapaaehtoisesti ottamaan geenimanipulaatioinjektion itseeni vain sen takia, että valmistaja kertoo sen olevan tässä tilanteessa pakko? Tutustukaa, hyvät kansanedustajat, Fimean haittavaikutusilmoituksiin, ja jos osaat kieliä, niin hae infoa maailmalta.

Mistä minä olisin teidän sijassa huolissani? Siitä, että niin moni sote-alan työntekijöistä ei ota injektiota. Mistähän se johtuu, että isommat asiantuntijat kuin te ratkaisevat jäädä pois töistä ennemmin kuin suostuvat pakkoon?

Palataan siihen anteeksiantoon. Nyt te olette tuomassa minun turvallisen ja hyvää työtä tekevän tiimini keskelle uhan, että me emme saa jatkaa onnellisena tekemäämme työtä tai että minun tulisi jakaa henkilökuntani kahteen eri kastiin. Meillä väki tekee töitä vain terveenä, ja hyvin on selvitty tähän asti tuolla selkeällä linjalla. Minä katson osuuteni hyvinvointipalvelujen tuottamisesta päättyvän tuon uhan siirtämiseen minuun ja aivan upean tiimini keskuuteen. Nähtäväksi jää, miten yritystoimintamme jatkuu. Töissä meillä on siis sekä rokotettuja että rokottamattomia. [Puhemies koputtaa] Vielä tänään tuo sosiaalinen koronafobia ei ole sisällä yrityksessämme. Tuon fobian siirtoa meille minä pidän...” [Puhemies: Kiitoksia!] — Arvoisa puhemies, voinko jatkaa tämän loppuun? On pieni pala enää.

”Miksi en ole aikaisemmin tätä asiaa tuonut esiin? Minäkin pelkään, en koronaa vaan tämän kylvetyn sosiaalisen koronafobian tartuttamia ihmisiä. Olen ollut hiljaa ja oppinut

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2021 vp

vastaamaan julkeisiin henkilökohtaisuuksiin meneviin kysymyksiin, niin että turvallinen olo on jatkunut keskustelussa, vaan jos työurani nyt loppuu, niin tulen panostamaan kokemukseni ja osaamiseni jatkossa henkilökohtaisen koskemattomuuden palauttamiseen. Oletan, että sitä on loukattu, jos urani päättyy. Olen tämän velkaa kaikille läheisilleni, työttömille, perheelle, asiakkaille ja tuleville sukupolville. Kiitos isoisälleni ja muille perheenjäsenille, että kasvattivat minut juurevaksi ja hyvään ihmisyyteen uskovaksi.”

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Totean, että nämä yhteisesti sovitut aikarajat ovat sen takia, että jokainen voi varautua omaan puheenvuoroonsa ja siihen, kun se alkaa. — Edustaja Kauma, olkaa hyvä.

20.09 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Silloin, kun tämä pandemia alkoi vajaa parisen vuotta sitten, niin itse ajattelin, että kaksi asiaa on tärkeää: Ensinnäkin se, että lääketieteen kautta löydämme hoidon, joka tepsii tähän pandemiaan, että ihmiset parantuvat ja tervehtyvät. Ja toinen asia oli tämä rokotteen löytäminen. Silloin, kun tähän pandemiaan lähdettiin, ei olisi itselleni tullut mieleenkään, että kun rokote on löydetty, ihmiset kieltäytyvät siitä. Sillähän tämä pandemia saadaan loppumaan, että meillä on toimiva rokote ja toimivat hoidot.

Nyt pitää muistaa se — kun kuuntelin esimerkiksi edustaja Niikon puheenvuoroa tuossa — että tähän on poikkeustilanne. Ei tämä ole normaalitilanne, missä me nyt elämme, ja sen takia meillä on poikkeustilanteeseen liittyvä lainsäädäntö ja säännöt. Ja itse ainakin ajattelen niin, että kun meillä on Suomessa hieno perustuslaki, jossa on monia eri asioita, joita kannattaakin arvostaa, niin siellä on yksi asia, joka on ylitse muiden, ja se on määritelty 7 §:ssä eli oikeus elämään. Ja se on juuri se asia, mistä me olemme tänään täällä puhumassa, eli että me suojelemme niitä ihmisiä, jotka itse eivät pysty itseään suojelemaan. Ja kyllä ajattelen myöskin niin, että kun me puhumme sote-henkilöstöstä, ihmisistä, jotka työskentelevät lähikontaktissa sairaiden, vakavasti sairaiden ihmisten keskuudessa, niin erityisesti heidän tulisi näyttää esimerkkiä siitä, että tämä rokote myös otetaan.

Täällä on kuultu hyvin erikoisia puheenvuoroja siitä, millä verukkeella tätä rokotetta ei otettaisi. Minun mielestäni on erittäin tärkeää, että me jatkamme tämän rokotuskattavuuden lisäämistä ja erityisesti myöskin sen puhumista, mitä hyötyjä siitä on. Täällä henkilöt, jotka vastustavat tätä rokotusta, eivät kuitenkaan pysty itse tuomaan mitään vaihtoehtoa tälle rokotteelle. He puhuvat pikatesteistä, mutta se ei koskaan tule korvaamaan sitä, että henkilö, joka altistuu koronavirukselle, paljon todennäköisemmin sairastuu vakavampaan tautimuotoon, olipa kysymyksessä mikä tahansa näistä virusvarianteista, jos hänellä ei ole rokotusta. Tämä asia on ja pysyy, se ei muutu miksikään, vaikka te mitkä argumentit täällä tuotte.

Ja vielä haluaisin edustaja Tanukselle todeta sen, että kun teidän mielestänne tämä laki on epämääräinen muun muassa sen suhteen, mikä on lähikontakti, niin eihän lakiesityksessä voida niin tarkalle tasolle mennä, että sanottaisiin, kuinka monta metriä ruokahuollon tai siivoustyön parissa olevalla henkilöllä pitää olla matkaa henkilöön, joka on sairastunut, tai että kuinka monta minuuttia hän siinä työskentelee. Kyllä nämä ovat niitä lähityössä, esimiestyössä ja niissä organisaatioissa määriteltäviä asioita. [Puhemies koputtaa] Ne eivät ole lain tasolla määriteltäviä asioita.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2021 vp

20.12 **Sari Tanus kd:** Arvoisa herra puhemies! Haluaisin ensin vähän puolustaa kollegoja, terveydenhuollon henkilökuntaa sanomalla, että tokihan suuri, kirkkaasti suurin osa niin hoitajista kuin lääkäreistäkin on ottanut myös tämän rokotteen, mikä valitettavasti ei anna niin hyvää suojaa tautia vastaan tai tartuttavuutta vastaan kuin nämä meidän perinteiset rokotteet. Että siinäkin tämä ongelma, yksi ongelma, on, että tällä hetkellä meillä on rokote, joka suojaa rokotteen ottanutta itseään vakavalta tautimuodoilta, mutta se ei valitettavasti anna suojaa sille, etteikö voisi edelleenkin saada virusta ja myös sitä olla levittämässä eteenpäin. Mutta tästäkin huolimatta, niin kuin sanottu, suurin osa henkilökunnasta on ottanut rokotteen, ja arvelisin, että vielä näissä yksiköissä, missä hoidetaan hauraita potilaita, se prosenttiosuus on todennäköisesti vieläkin suurempi, eli puhumme varsin pienestä määrästä henkilökuntaa nyt tämän esityksen suhteen.

Täällä edustaja Kyllönen nosti aiemmin esiin, että pitäisi parhaalla mahdollisella tavalla suojata alttiita potilaita, ja olen aivan samaa mieltä. Varmasti jokainen meistä haluaa suojata parhaalla mahdollisella tavalla, ja sen vuoksi esitinkin tuon kysymyksen, että kun meillä ei ole tämän parempaa rokotetta vielä tänä päivänä, me toki suositamme vahvasti rokotetta, mutta jos joku jostakin syystä ei sitä voi ottaa, ja niille, jotka ottavat, peräänkuulutan kyllä sitä arviota, että missä yksiköissä meidän pitäisi myös rokotteiden lisäksi miettiä sitä testaamista.

Itse olen joku aika sitten kansainvälisessä, isossa konferenssissa, ja vaikka meillä kaikilla oli rokotteet, niin joka toinen päivä otimme pikatestin. Tai jos jossakin elinkeinoelämän työyksikössä otetaan kaksi kertaa viikossa pikatesti, niin eikö vielä suuremmalla syyllä meidän pitäisi harkita sellaista käytäntöä myös niissä yksiköissä, joissa hoidetaan hauraita potilaita tai näille vakaville koronataudin seuraamuksille alttiita potilaita?

Yksi keino tietysti on, että me helpotamme rokotteen saantia. Esimerkiksi meidän ulkomailta tulleiden hoitajien keskuudessa on suurempi osuus niitä, joilla on epätietoisuutta ja epäluottamusta, ja siinä on tietysti työnantajalla tehtävä käydä henkilökohtaisia kontakteja ja keskusteluja heidän kanssaan. Mutta yksi asia, minkä haluaisin tästä mietinnöstä nostaa vielä esiin, kun täälläkin sanotaan, että tilanteessa, jossa työnantajalla ei esimerkiksi ole käyttäjä rokotettua henkilöstöä, niin on erityinen syy ja voidaan käyttää rokottamattomia, ja tällaisessa tilanteessa ei tätä testausta voi edellyttää myöskään niiltä hoitajilta, joilla on lääketieteellinen syy olla ottamatta rokotetta. Minä ajattelin, että kuinka nyt sitten tässä tilanteessa hypätään janalla taaksepäin niin paljon, että jos joudutaan käyttämään rokottamattomia henkilökuntaa, niin [Puhemies koputtaa] sitten ei testatakaan ketään. [Puhemies: Kiitoksia!] Että hyvin ristiriitaisuuksia täältä löytyy.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

20.16 **Minna Reijonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Rokotukset ovat tärkeitä, mutta jos miettii, niin rokotusajat ovat kovasti ruuhkautuneet ja eri kunnissa on hyvin erilainen tilanne. Kolmatta kierrosta käydään, ja joissakin kunnissa se on menossa jo hyvää vauhtia, joissakin tosiaan niitä ruuhkia on paljon ja ei olla vielä hyvin alkua pidemmälle päästy.

Tein tuossa aiemmin keväällä ministerille kirjallisen kysymyksen, mitä ajateltaisiin siitä, että jos apteekissa ruvettaisiin tekemään näitä rokotuksia ja apteekkihenkilökuntaa koulutettaisiin sitä varten. Apteekkeja on kuitenkin jokaisessa kylässä ja kaupungissa ja kunnassa enemmän oikeastaan kuin terveysasemia ja muita, ja apteekit ovat kuitenkin semmoisia, että ne ovat hyvin saavutettavia ihmisten keskuudessa. Koronarokotteen antajista

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2021 vp

on todellakin pulaa, ja sitä koulutettua henkilökuntaa ei ole riittävästi. Rokotuksissa on aina muistettava, että se oikea-aikainen hoitaminen on tietenkin tärkeää, ja normaaliaikakin myös nämä influenssarokotusruuhkat ovat aiheuttaneet ruuhkaa ja tungosta tuolla rokotuksissa. Ja totta kai, kun terveydenhuollon ammattilaiset siirtyvät nyt koronarokotusten hoitamiseen, niin muualta se työvoima sitten samalla vähenee.

Apteekki on tosiaan hyvin saavutettavissa. Suomessa apteekkeja on yli 800 kappaletta, ja siellä kuitenkin työskentelee tuhansia farmaseutteja ja proviisoreita. He ovat saaneet yliopistokoulutuksen. Apteekit ovat hyvin saavutettavia, ja ne ovat yleensä aika hyvin auki, laajasti auki. Aukioloajat ovat hyvät. Jos apteekkien farmaseuttiselle henkilöstölle suunnattaisiin näitä lisäkoulutuksia, niin voisi apteekki yleensä auttaa ihan hyvin rokotteiden antamisessa. Monessa muussa maassa tähän on otettu jo käyttöön. Lisäkoulutusta voitaisiin järjestää jo töissä oleville apteekkilaisille, ja samoin se voitaisiin ottaa ihan jo farmaseutin ja proviisorin koulutusohjelmaan.

Olenkin tehnyt tästä ihan toimenpideoitteen, että ruvettaisiin välittömästi suunnittelemaan tätä asiaa. Lisäkoulutus olisi Apteekkariliiton mukaan noin päivän kestävä, onhan farmaseuteilla ja proviisoreilla tosiaan valmiiksi jo tällainen yliopistotason koulutus. Tosiaan edellyttäisin, että ihan välittömästi ruvettaisiin suunnittelemaan tätä, viemään eteenpäin tätä lisäkoulutusta, ja sen takia olen tosiaan tehnyt tästä toimenpideoitteen ja toivon, että se etenee. Se on varmasti Suomen kannalta todella järkevää.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Niikko, olkaa hyvä.

20.18 **Mika Niikko ps:** Arvoisa puhemies! Haluan käyttää tässä asiassa vielä yhden puheenvuoron siitä, mitä jäi sanomatta. Lähtökohtaisesti on selvää, että niin eduskunnan kuin terveydenhuollon pitää suojella kaikkia ihmisiä vakavilta sairauksilta ja mahdollisilta kuolemaa aiheuttavilta pandemioilta. Tämä on lähtökohta, josta me olemme kaikki tietysti samaa mieltä.

Tällainen teema, mistä me tänään täällä ollaan keskusteltu jo useamman tunnin ajan kahdessa hallituksen lakiesityksessä, ei ole ollut kovin suosiota herättävä. Yleensä kansanedustajat, viisaat sellaiset, eivät tällaiseen soppaan lusikkaansa laita. Kuten näkee tässäkin salissa olevien läsnäolijoiden määrästä, niin kaikki varsinkin kokeneemmat poliitikot ovat kaukana tällaisesta keskustelusta. Tämä johtuu yksinkertaisesti suoraan siitä syystä, että tässä ei ole poliittisesti kuin hävittävää niille poliitikoille, jotka ajattelevat vain omaa uraansa. Nämä ovat herkkiä aiheita. Ei tällaisiin kokenut poliitikko laita sormiansa mukaan.

Normaalistihan, kun kokeneet poliitikot antavat neuvon, ettei kannata tällaiseen sekaantua — antaa sen vain mennä tuosta noin, ja siinä se menee — näihin neuvoihin moni tarttuu. Mutta itse ajattelen tätä asiaa kuitenkin siltä kannalta, että eikö meidät ole valittu tähän saliin nimenomaan puolustamaan kaikkien suomalaisten oikeuksia elämään, yhdenvertaisuuteen ja perusoikeuksiin. Minulla omatunto ei antanut vaieta tästä, vaikka tiedän, että poliittisesti tässä ei ole kauheasti voitettavaa. Mutta kyse on oikeudentunnosta. Kyse on siitä, että tekee omantunnon kanssa oikein tässä kysymyksessä. Jos joku asia mättää, niin se sitten mättää ja sitä pitää käydä läpi perusteellisemmin.

Arvoisa puhemies! Tämä asia, jossa väitetään, että tartunta on rokottamattomien ihmisten osalta oleellista hoitoalalla, ei ole perusteltu. Siihen ei ole tullut hallituksen esityksessä perustelua — eikä sitä ole tullut täällä olevien ihmisten osalta, jotka tätä asiaa esittävät.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2021 vp

Tartunta hoitohenkilön osalta on todennäköisempää hoitajien perheenjäsenten kautta kuin toisen kollegan kautta, jota vaaditaan rokotettavaksi. Lisäksi tartunnan saaminen on todennäköisempää esimerkiksi vapaa-ajanviettopaikassa, minne on päässyt koronapassilla sisään ja jossa tiedetään, että koronavirus voi levitä, kuin niin, että toinen hoitohenkilökunnan jäsen tartuttaa sen sinulle, jos häntä ei ole rokotettu. Täällä on monta semmoista ihan peruslogiikkaa koskevaa asiaa, joihin en voi yhtyä.

Lopuksi haluan, arvoisa puhemies, puhua näistä perusoikeuksista, mitä meidät on valittu tänne vaalimaan. Perusoikeudet on mainittu Suomen perustuslaissa, kuten me kaikki tiedämme. Kaikilla on oikeus henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen. Kaikilla on vapaus liikkua ja oikeus suojella yksityiselämäänsä. Kaikilla on myös sananvapaus. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eriarvoiseen asemaan edes muun henkilökohtaisen syyn vuoksi.

Erytisen tärkeänä tässä lakikäsittelyn yhteydessä on mainittava oikeus työhön ja elinkeinovapauteen. Perustuslaki nimittäin mainitsee, että jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Julkisen vallan on huolehdittava työvoiman suojelusta. Perustuslaki sanoo myös niin, että julkisen vallan on edistettävä työllisyyttä ja pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus työhön. Ketään ei saa ilman lakiin perustuvaa syytä erottaa työstä.

No, nyt me ollaan kuultu tässä talossa perustuslakivaliokuntaa sekä oikeusoppineiden lisäksi terveydenhuollon ammattilaisia. Heidän mukaansa, jos tällaista rokotevelvollisuutta ei säädetä kaikille hoitohenkilökunnalle ja sen liepeillä oleville työntekijöille, me emme noudata sitä perustuslain osaa, jossa on myös suoja terveydelle. Täällä olleiden keskustelujen perusteella tämä perustelu ei pidä paikkaansa, koska covid-19 tarttuu niin rokotetun kuin rokotamattoman kautta hauraille ihmisille, jos se on tarttuakseen. Tämän johdosta perussuomalaiset esittivät, että tämän tilalle otettaisiin testausmahdollisuus, jolloin suoja ja turva potilaan osalta olisivat huomattavasti korkeammat. Tällaista peruslogiikkaa noudattaen me olisimme voineet turvata perustuslain toimivuuden kaikkien ihmisten osalta, ja tällaista kunnioitusta perustuslakia kohtaan odottaisin tältä salilta enemmän. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Totean vain sen verran, että meillä on puhemiesneuvoston vahva suositus siitä, että salissa ollaan vain silloin, kun puhutaan omia puheenvuoroja, kun ei ole kysymys äänestystilanteesta, niin että tästä ei voi vetää mitään johtopäätöstä käsiteltävien asioiden kiinnostavuudesta. — Edustaja Laukkanen, olkaa hyvä.

20.25 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Ja hyvät kaikki tätä tilaisuutta ja istuntoa seuraavat ihmiset! Tämän lakiesityksen lähetekeskustelussa totesin, että ei pidä avata ovea jollekin sellaiselle, minkä seurauksia emme ehkä pysty kantamaan. Olen edelleen sitä mieltä, että tämä laki on huolimattomasti tehty. Perustuslakivaliokunnan lausunto tästä esityksestä oli sekin erittäin pikaisesti tehty ja sisälsi omasta mielestäni monia hyvin kyseenalaisia oikaisuja, kuten esimerkiksi sen, että tämä rokote suojaa tältä virukselta. Se suojaa osittain — se olisi ollut hyvä perustuslakivaliokunnan todeta, että rokote ei anna täyttä suojaa mutta se suojaa jollakin tavalla. Eli jotenkin olin yllättynyt, tuntuu, että perustuslakivaliokunta, joka usein tekee huolellista työtä, oli mennyt sieltä, mistä aita oli matala. Koen, että tämä on myös ylimitoitettu esitys. Valitettavasti tässä on myös sellainen henki, että tämä on painostava esitys. Tämä murtaa henkilötietosuojaa, tämä murtaa oikeu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2021 vp

den työhön, oman ammatin harjoittamiseen. Tässä on monia sellaisia asioita, joiden suhteen meidän tulisi olla erittäin huolissamme, mille kaikelle tällainen esitys sitten lopulta avaa ovia.

Tämän lain tavoitteet ovat hyvät — suojata ihmisiä — mutta sen menetelmät eivät ole loppuun saakka mietittyjä. Täällä on useassa puheenvuorossa todettu, että 30 000 ihmistä terveydenhoitoalalla ei ole ollenkaan ottanut rokotetta ja kaikkiaan on yli 50 000 sellaisia, jotka ovat ehkä ottaneet yhden rokotuksen, tai miten se nyt tarkalleen meni, jotenkin näin. Että on valtavan suuri joukko ihmisiä, joille tämä lakiesitys näyttää ulko-ovea, ihan konkreettisesti. Olen saanut paljon viestejä siitä, että tämä ei ole pakkorokotuslaki, ja paljon viestejä, että tämä on pakkorokotuslaki. No, ei hirveästi ole vaihtoehtoja, jos työnantajalla ei sitten ole osoittaa jotain muuta työtä, johon tämä ihminen voisi mennä, siinä, mikä hänen kohtalonsa on. Hän ei ainoastaan menetä palkkaansa, hän menettää myös ansioturvan-
sa.

On selvää, että tämä laki olisi pitänyt laittaa suurempaan kontekstiin, miettiä, että jos me nyt lähemme yhtä ainoaa ammattiryhmää tällä tavalla ohjeistamaan, miksi emme ohjeista kaikkia ammattiryhmiä, miksi emme ohjeista eduskuntaa. Minä istun tuolla kahden ihmisen välissä, ja minä olen tämän taudin suhteen ehdoton riskihenkilö. Mistä minä tiedän heidän rokotuskäytäntönsä? Miksi heille ei sanota, että heidän pitää ottaa rokote tai he eivät pääse eduskuntaan ollenkaan, tai jos eivät ota, niin menettävät työnsä täällä? Tämä on vaan todellisuutta. Miksi tämä kohdistuu nyt vain sellaiseen ryhmään, joka tekee tämän koronan eteen kaikista eniten töitä, on kaikista suurimman paineen alla? Ja nyt me vielä luomme heille lisää paineita. Mitä jos syntyy joukkopako sosiaali- ja terveyshuollon eri ammattipisteissä? Entä jos niin tapahtuu, pystymmekö me kantamaan ne seuraukset?

Arvoisa puhemies! Minusta tämä on jäänyt liian kevyelle käsittelylle. Olen ottanut jo kolme koronarokotusta. Olen yrittänyt tehdä sen, mitä on ohjeistettu. Joka aamu teen itseleni koronatestin ennen kuin lähden yhtään minnekään, niin kuin on ohjeistettu. Mutta tässä esityksessä on vahva valuvika. Tämä painostaa ihmisiä, yhtä ammattiryhmää, enemmän kuin mikään muu esitys tässä maassa tällä hetkellä.

Arvoisa puhemies! Totean vain lopuksi, että on erittäin ikävää, että huomenna, kun tästä äänestetään, tämä todennäköisesti menee läpi. En usko, että tämä esitys tällaisenaan pelastaa yhtään ainoaa ihmistä. Veikkaanpa, että sellainen toisenlainen esitys, jossa olisi lähdetty vapaaehtoisuudesta, vahvasta ohjauksesta, niin kuin tähän saakka on ollut, niin että olisi näitä toimenpiteitä lisätty — aivan niin kuin täällä eduskunnassa tehtiin, että meille edustajille annettiin vahva suositus tehdä itsellemme koronatesti joka aamu — olisi tässä ollut paljon parempi vaihtoehto kuin nyt tämä, joka tätä kansakuntaa jakaa vielä enemmän. Me emme olisi tarvinneet yhtään vielä enemmän tätä kansaa jakavaa esitystä kuin mikä tämä nyt on. Ja mille tämä vielä avaa oven, sen aika näyttää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

20.31 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! Halusin vielä tulla tästä tartuntatautilain väliaikaisesta muutoksesta, 48 a §:stä, puhumaan tänne. Olen samaa mieltä edellisen puhujan, edustaja Laukkasen kanssa siinä, että tämä laki on tehty kiireellä, ja käsittelyaika olisi voinut olla pidempi. Monet näistä tartuntatautilain muutoksista ovat tulleet nopealla aikataululla, ja niihin on ollut vähän aikaa, ja eduskunta on joutunut hyvin tiiviissä, paineisessa tilanteessa sitten käsittelemään näitä lakiesityksiä, mikä ei ole tietenkään paras lähtökohta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2021 vp

Nämä monet ovat kuitenkin semmoisia asioita, jotka ovat myös perustuslakivaliokunnassa olleet käsitellyssä eli ovat niin kuin ihmisten perusoikeuksiin liittyviä, ja pitää punnita vaihtokutsia niihin.

Haluan painottaa kuitenkin muutamia asioita: Tämä on väliaikainen, tämä on siis ensi vuoden loppuun asti voimassa, eli kyseessä ei ole niin kuin pysyvä lakiesitys. Tartuntatautilain kokonaisuudistusta tarvittaisiin, eli tässä on selkeä ongelma tällä hetkellä, kun paikaan tartuntatautilakia, jota ei ole tehty tämäntyyppisiin tilanteisiin. Sille kokonaisuudistukselle tartuntatautilain suhteen olisi huutava tarve, ja siihen pitäisi valmistautua mahdollisimman pian, kun tästä akuutista tilanteesta on selvitty, koska myöskin tämä epidemiatilanne näyttää jatkuvasti jatkuvan.

Tämän esityksen suhteen voin kuitenkin sanoa, että asiantuntijalausunnat ovat olleet hyvin myönteisiä tälle esitykselle ja tälle on laaja tuki joka tapauksessa sekä työntekijäjärjestöjen että työnantajien puolelta, ja myöskin järjestöjen puolelta tämä on saanut myönteistä tukea. Siellä on ollut myöskin ongelmakohtia, joita on nostettu esille, ja niitä on itse asiassa jo saamiemme tietojen mukaan korjattu ennen eduskuntaan tuloa.

Jos ajatellaan sitten ihan rokotteita, niin kyllähän se on aivan totta, että nyt tämän omikoronin osalta on todettu, että rokotussuoja ei ole niin hyvä, mutta edelleenkin se on yli 70 prosenttia ja se suojaa vakavalta taudilta, ja ilman muuta rokotteita kannattaa ottaa. Rokotteet myöskin vähentävät tartuttavuutta, eli ne eivät estä sitä kokonaan tämän taudin suhteen, mutta ne vähentävät tartuttavuutta, joten kyllä sitäkin kautta se riski myöskin potilaille ja asiakkaille on pienempi. Eli se, että rokotetut tartuttavat, pitää paikkansa, mutta se tartuttavuus ei ole niin suurta.

Haluan nostaa myöskin esille nämä näkemykset, että jokaisella ihmisellä on oikeus terveyteen ja oikeus elämään, ja tässä on kyse myöskin nyt niistä painoarvoista, mitä oikeutta painotetaan minkäkin kustannuksella. Kyllä näilläkin ihmisillä, jotka ovat hoidossa, haavoittuvassa asemassa olevia, jotka ovat niin sanotusti muitten armoilla ja myöskin sen ympäristön armoilla siellä, on oikeus terveyteen ja heillä on oikeus elämään, ja jos ei me olla sitä suojaamassa, niin me loukataan heidän oikeuksiaan.

On kyse myös työturvallisuudesta, koko sen työyhteisön työturvallisuudesta, siitä, että muut voivat tehdä turvallisesti töitä.

Kyllä tässä on yritetty huomioida myös mahdollisuudet siirtyä muihin tehtäviin, jos on sitten niin, ettei kerta kaikkiaan halua sitä rokotusta ottaa vastaan. On yritetty kuitenkin löytää niitä vaihtoehtoisia tapoja, miten siinä voi edetä, ja on myöskin niin, että rokotuksissa voi käydä työajalla ja mahdollisissa testeissä voi käydä myöskin työajalla, jos on terveydellisistä syistä tarve käydä testeissä koskien sitä, voiko rokotetta ottaa.

Halusimme myös tämän tartuttavuuden suhteen juurikin nostaa esille sitä, että rokotehan ei poissulje eikä sen pidä poissulkea muita terveysturvallisuustoimia, kuten käsihygieniaa, turvaväleistä huolehtimista siltä osin kuin on mahdollista, kasvomaskien käyttöä, suojavarusteita — eli niistä pitää edelleenkin huolehtia, nimenomaan sen takia, mitä täälläkin on tuotu esille, että se ei täysin poissulje sitä, etteikö tartunta voisi levitä.

Valiokunnassa me käytiin keskustelua myös pikatesteistä, ja siinä tuotiin esille sitä, että niiden pitäisi olla helpommin saatavilla ja niitä voitaisiin tehdä myös apteekkeissa. Rokotuskattavuuden laajentamiseksi pitäisi rokotteitakin saada matalalla kynnyksellä ja työterveyshuoltoa täytyy ottaa mukaan, jotta ei jää kiinni siitä, ettei rokotteita olisi saatavilla, eli niitä pitää ilman muuta sitten saada myös, kun tällainen lakiesitys tulee.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2021 vp

Kaiken kaikkiaan, tiivistetysti: Tämä on väliaikainen lakiesitys, ja jos nyt sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö ja siellä haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten kanssa lähi-kontaktiin joutuvat tämän rokotteen nyt tämän perusteella ovat velvoitettuja ottamaan, niin se on sekä heidän oman turvallisuutensa näkökulmasta hyväksi kuin myöskin sitten niitten asiakkaiden osalta. Tosiaan väliaikaisesta lakiesityksestä on kyse, ensi vuoden loppuun asti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

20.39 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on siis edelleen hallituksen esitys 230 eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta. Tartuntatautilakiin ehdotetaan väliaikaista uutta pykälää, jolla sosiaali- ja terveysalan työntekijöiltä voitaisiin edellyttää koronarokotusta. Tämä sote-alan työntekijöiden koronarokotuspakko tulisi voimaan mahdollisimman pian, ja en kannata kyseistä esitystä.

Hallitusohjelman kohdassa 3.6 Oikeudenmukainen, yhdenvertainen ja mukaan ottava Suomi lukee seuraavasti: ”Suomi on entistä tasa-arvoisempi ja yhdenvertaisempi maa, jossa luottamus lisääntyy ja jokainen ihminen on arvokas.” Tasa-arvo, tuo viime vuosina paljon puhuttu asia — tuntuu absurdilta, että vasemmiston toimesta äärioikeistoon leimattu edustaja joutuu puhumaan tästä eduskunnassa ja vaatimaan hallitukselta tasa-arvoa suomalaisten terveydenhuoltoalalla toimivien työntekijöiden ja veronmaksajien keskuuteen sekä hallitusta noudattamaan omaa ohjelmaansa.

Itä-Suomen yliopiston sosiaali oikeuden yliopistonlehtori ja valtiosääntöoikeuden dosentti Pauli Rautiainen kirjoittikin osuvasti Perustuslakiblogissa: ”Alkusyksyn koronapausausunnossa perustuslakivaliokunta lakaisi yhdenvertaisuuskysymykset maton alle. Tartuntatautilain 58 i §:n ja yhdenvertaisuuslain 11.2 §:n suhde jäi käsittelemättä, ellei käsitteleyksi ymmärretä epä määräistä proosapohdintaa lausunnon kappaleissa 27 ja 28, jotka pikemminkin vain sekoittivat kuin selkiyttivät oikeustilaa.”

Pakkorokottamisen ja siihen verrattavissa olevien keinojen ongelmat on huomioitu myös kansainvälisellä tasolla. Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen päätöslauselmassa 2361 tämän vuoden tammikuulta todetaan vapaasti suomennettuna: ”Ketään ei saa poliittisesti, sosiaalisesti tai muilla tavoilla painostaa rokottautumaan, jos he eivät sitä halua. Lisäksi täytyy varmistaa, että kansalaiset ovat tietoisia rokotteen vapaaehtoisuudesta.” Tämä lausuma on merkittävä, sillä Euroopan neuvosto on vanhin ja laajin yhteistyöjärjestö Euroopassa. Euroopan neuvoston parlamentaarinen yleiskokous taas on Euroopan laajin yleisistunto, johon 47 jäsenmaan delegaatiot kokoontuvat neljä kertaa vuodessa. Huomautettakoon tässä vielä, että myös YK:n ihmisoikeusvaltuutettu Michelle Bachelet on vastustanut pakkorokotuksia viimeksi joulukuun alussa.

Täällä Suomessa sosiaalietiikan professori Jaana Hallamaa otti kantaa viime viikolla koronatilanteeseen ja pakkorokottamiseen. MTV:n haastattelussa professori peräänkuuluttaa rauhoittumista myös niissä hetkissä, kun toisen ihmisen kanta esimerkiksi rokotteen ottamiseen nostattaa sisäisen tunnemyrskyn. Hallamaa painottaa, että rokote kriittisten pakottaminen koronarokotuksiin lisää epäluottamusta ja jakolinjoja yhteiskunnassa. Hänen mukaansa pakon käyttäminen yhteiskunnassa on aivan äärimmäinen keino. Hallamaan mielestä sen hinta voi olla luottamuksen rapautuminen, vastakkainasettelun syventyminen ja vihollisuuksien luominen. Lopuksi hän toteaa vielä, että jos pakolla suljetaan yhteisön ulkopuolelle, me vääjäämättä syrjäytämme ihmisiä ja teemme kuiluja ihmisten välille.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2021 vp

Arvoisa puhemies! Hyvät kansanedustajat! Kun näitä kannanottoja eri tahoilta lukee, niin kyllä tämä kehityssuunta Suomessa ihmetyttää. Olisiko aika pysähtyä miettimään, mitä seuraamuksia päätöksillämme täällä Arkadianmäellä on tavan kansalaisten keskuudessa ja tuleville sukupolville?

Arvoisa puhemies! Kun täällä lainasin tätä Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen päätöslauselmaa, niin täällä sanottiin, että ”täytyy varmistaa, että kansalaiset ovat tietoisia rokotteen vapaaehtoisuudesta”, ja juuri äsken sain sähköpostin ja valokuvan, jossa eräs iäkäs nainen lähetti kuvan omasta kutsustaan toiseen rokotteeseen, ja siellä luki, että tämä on pakollinen, tämä rokote. Siellä oli jatkolauseessa jotenkin, että ”tämä toinen rokote on pakollinen rokotesuojan kattamiseksi”.

Arvoisa puhemies! Tässä oli tämä valmistelemäni puheenvuoro. Onko sinne varattu lisää puheenvuoroja?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ei ole.

No, minä pidän sitten tämän toisen vielä.

Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on siis hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta, ja puhutaan sote-alan koronarokotuksista ja siihen velvoittamisesta elikkä sote-alan työntekijöiden koronarokotuspakosta, joka tulisi voimaan mahdollisimman pian.

Olen erittäin huolissani siitä, että mikäli ehdotettu lainmuutos menee läpi, pahenee hoitajapula sosiaali- ja terveysalalla entisestään huonosta tilanteesta. Hallituksen esityksen mukaan rokottamattomien osuus sosiaali- ja terveysalan ammattilaisista on noin 10 prosenttia. Jos puolet rokottamattomista ottaisi rokotteen, vaille rokotteen antamaa suojaa jäisi vielä arviolta noin 16 000 sote-alan työntekijää. Heitä uhkasi työpaikan tai vähintään palkanmaksun menettäminen.

Käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä otsikon nimeltä ”Vaikutukset työllisyyteen” alla sanotaan seuraavasti: ”Rokotekielteisten tai tautia sairastamattomien sote-alalla työskentelevien tilanne työpaikalla on vaikea, sillä kaikilla työpaikoilla työntekijää ei voida siirtää osaamista ja koulutusta vastaaviin korvaaviin tehtäviin. Ehdotus voisi siten heikentää työvoiman tarjontaa sosiaali- ja terveysalalla. Jossain määrin rokotekielteinen työvoima allokoituu sellaisiin tehtäviin, joissa ei ole lähikontakteja covid-19-virukselle alttiille potilaille. Korvaavan työvoiman löytäminen voi kuitenkin olla haasteellista, eikä kaikissa paikoissa muista tehtävistä ole vapautettavissa pätevää henkilökuntaa virukselle alttiiden potilaiden kanssa työskentelyyn. Täten muutos luultavasti laskee lyhyellä aikavälillä sote-alan työllisyyttä.”

Hoitajapulasta on uutisoitu pitkin syksyä. Lokakuussa kerrottiin Ylellä, kuinka sairaalat ja terveyskeskukset pyörivät henkilöstön joustoilla. Työntekijöistä on pula, ja hoitajia pyydetään usein jäämään tuplavuoroihin. THL:n mukaan vuonna 2020 vain 13 prosentilla kunnista ei ollut sairaanhoitajien osalta rekrytointiongelmia. 57 prosentilla kunnista ongelmia oli ajoittain ja jopa 30 prosentilla rekrytointiongelmia oli jatkuvasti. Hoitajajärjestö Tehyn tutkimuksen mukaan hoitajia kuormittaa eniten hoitajapula. Toisena tulee pätevien sijaisien puute. Hoitajien kuormituksen kasvamista on tutkittu kolmena vuonna peräkkäin. Syyskuussa Yle uutisoi, kuinka Tehyn kyselyn mukaan nykyisistä hoitajista alanvaihtoa on harkinnut lähes 90 prosenttia. Alle 30-vuotiaiden hoitajien joukossa alanvaihtohalut vaikuttavat olevan vieläkin yleisempiä. Heistä 95 prosenttia kertoi harkinneensa toista uraa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2021 vp

jossakin vaiheessa. Tehyn puheenjohtaja Millariikka Rytönen uskoo, että hoitajapulan seuraukset koskettavat tällä hetkellä käytännössä jokaista suomalaista. Rytökstä huolestuttaa ruuhkautuneessa tilanteessa erityisesti potilasturvallisuus.

Arvoisa puhemies! Hyvät kanssapäätäjät, edellä kuvattu on se toimintaympäristö, jossa sosiaali- ja terveysala tällä hetkellä on. Ei kuulosta kovin hyvältä. Tämä uusi lakiehdotus ei auta tilannetta vaan pahimmillaan huonontaa sitä ratkaisevasti. Tätäkö me oikeasti haluamme? Tulen vastustamaan ja vastustan jyrkästi esitettyä lakimuutosta.

Sitten, arvoisa puhemies, ihan tämmöisiä viime hetken tietoja — meille kaikille on tulut sähköpostia: ”Hyvät kansanedustajat, kuten olette mediasta saattaneet tänään nähdä, olemme yhdessä laajan asiantuntijajoukon kanssa tänään julkaisseet avoimen kirjeen, jossa ehdotamme päättäjien ottavan käyttöön pikaisia rajoitustoimia omikronmuunnoksen hillitsemiseksi. Kirje on lähetetty hallituksen jäsenille ja keskeisille virkamiehille sunnuntai-iltana ja julkaistu netissä maanantaina puolilta päivin. Lähetämme sen tässä myös teille tiedoksi.” Tämän on allekirjoittanut professoreita ja hyvin kokeneita ihmisiä. Elikkä nyt he uskovat tämän uuden variantin vaikuttavan terveydenhuollon tarvetta lisäävästi, ja jotenkin tämmöinen hätähuuto kun esitetään, ja samaan aikaan me täällä eduskunnassa keskustelemme hoitajien pakkorokottamisesta — ehkä voin käyttää sanaa ”pakkorokottaminen”, koska tämä SuPerin Paavolakin sanoi, että tämä käytännössä on pakkorokottaminen — niin miten ihmeessä tämmöinen epidemian odotettu kasvu ja mahdollinen hoitajien hyllyttäminen samanaikaisesti toimii? Miten tämä yhtälö toimii? Minä valitettavasti pahaa pelkään, että tämä johtaa sairaanhoidon ja tämän terveysalan kriisiytymiseen, jos tällainen pakkorokotus hyväksytään, ja sen takia vastustan sitä. Toivotaan, että hallitus löytää itselleen jonkun reitin, että voivat yhtyä tähän meidän näkökulmaamme.

Kannatan perussuomalaisten esitystä. — Kiitoksia.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.